

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE, za obdobje 14. 12. 2019

Število objav: 27

Internet: 10

Tisk: 17

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 6

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 1

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 21

Internet	Naslov	Dohodki rastejo, potrošnja se povečuje		
Zaporedna št. 1	Medij	24ur.com, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 11	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnosti, po ugodnem začetku leta pa se je gradbena aktivnost zmanjšala. Prihodek se je povečal v trgovini in večini tržnih storitev. Aktivnost v gradbeništvu se je po ugodnem začetku leta postopno zniževala. Najbolj intenzivno je bilo znižanje v gradnji nestanovanjskih stavb, kar je po navedbah urada povezano...			

Internet	Naslov	Vasle: Gospodarska aktivnost podprta predvsem z domačimi dejavniki		
Zaporedna št. 2	Medij	Sta.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 12	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...politika in fiskalne spodbude v državah, ki še imajo fiskalni prostor," je povzel Vasle. Razpoložnje v storitvenih dejavnostih, usmerjenih na domači trg, in gradbeništvu ostaja stabilno, razmere na trgu dela pa robustne. Nasprotno velja za mednarodno okolje, kjer so se negotovosti nekoliko zmanjšale, vendar ostajajo velike...			

Internet	Naslov	Umar: V odsotnosti večjih negativnih presenečenj rast letos blizu napovedane		
Zaporedna št. 3	Medij	Sta.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Slovensko gospodarstvo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 13	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...storitvenih dejavnosti, po ugodnem začetku leta pa se je gradbena aktivnost zmanjšala. Prihodek se je povečal v trgovini in večini tržnih storitev. Aktivnost v gradbeništvu se je po ugodnem začetku leta postopno zniževala. Najbolj intenzivno je bilo znižanje v gradnji nestanovanjskih stavb, kar je po navedbah urada povezano...			

Internet	Naslov	Šarlatanstvo in nesposobnost vladajoče politike		
Zaporedna št. 4	Medij	Dnevnik.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 18	Avtor	Sonja Lokar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dokončno izbila globalna finančna kriza leta 2008, še zlasti na začetku, ko so se zamajale tudi klasično donosne moške panoge: bančništvo, zavarovalništvo, gradbeništvo , težka industrija, avtomobilska in letalska industrija. Žensko gibanje v EU je moralo politikom norega zatiskanja pasu več let s številkami dokazovati,...			

Tisk	Naslov	Mednarodno priznanje za AMZS		
Zaporedna št. 5	Medij	Slovenske novice, Slovenija	Stran: 33	Površina: 528 cm ²
	Rubrika, Datum	Lajf; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	S. I.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Jure Kostanjšek. AMZS je od združenja EuroRAP prejel že nagrado za uvajanje procedur EuroRAP za leti 2009 in 2010, Prometnotehniški inštitut Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani pa je bil leta 2015 nagrajen za strokovno pomoč AMZS pri izvajanju projekta SENSoR. Slovenski konzorcij EuroRAP združuje...			

Tisk	Naslov	Vrhunsko bivanje		
Zaporedna št. 6	Medij	Delo, Slovenija	Stran: 22	Površina: 1.969 cm ²
	Rubrika, Datum	Oglas; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 21	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...znašli tudi gradbeniki, saj Murgle ležijo na območju Ljubljanskega barja. »S rT** 1 V ; jifj pravim projektantom in izvajalcem ter sodobno tehnologijo gradbeništva smo bili kos tudi izzivu barjanskih tal. Dve >. Mfa jJBtttri ravni zaščite - dvojna vodotesnost - zagotavljata povsem suh, naravno prezračevan prostor...			

Tisk	Naslov	Moja dežela in njeni oglasi		
Zaporedna št. 7	Medij	Delo, Slovenija	Stran: 14	Površina: 1.638 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 24	Avtor	Saša Bojc		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...inšpektorata, kot zahtevnejši objekt pod gradbeno inšpekcijo, če je enostaven, pa v pristojnost občine, te pa področje urejajo vsaka po svoje. Po novem gradbenem zakonu imajo občinski inšpektorati namreč večja pooblastila, a mnoge občine se prav tako srečujejo s pomanjkanjem inšpektorjev ali pa jih sploh nimajo. Ker oglasi...			

Tisk	Naslov	Luknje		
Zaporedna št. 8	Medij	Večer, Slovenija	Stran: 10	Površina: 241 cm ²
	Rubrika, Datum	Maribor; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 25	Avtor	Nina Ambrož		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...delati biznisa in zastopati svojih podjetniških interesov. Gre za nepremičninsko družbo povezano z vplivno družino Polanič, ki obvladuje več področij, od gradbeništva (Pomgrad) do prehrane (Panvita). Tudi kakšnega političnega strica poznajo. Kaj sledi, lahko predvidevamo. Ker se cikli ponavljajo. Mariborski nepremičninski...			

Tisk	Naslov	Narejeno v Nemčiji ni več blagovna znamka, ki se prodaja sama od sebe		
Zaporedna št. 9	Medij	Delo - Sobotna priloga, Slovenija	Stran: 38	Površina: 1.339 cm ²
	Rubrika, Datum	Sobotna priloga; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 29	Avtor	Barbara Zimic		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...javne infrastrukture skrčila za 6,5 odstotka. Lani je sicer država sredstva za investicije povečala za več kot deset odstotkov, a ker so hkrati cene v gradbeništvu narasle za pet odstotkov, je velik del teh sredstev izpuhtel v višjih cenah. V tem trenutku zato dodatno zvišanje javnih investicij ne bi imelo zelenih...			

Tisk	Naslov	Obnovili bodo skrlato streho cerkve na Guri		
Zaporedna št. 10	Medij	Primorske novice, Slovenija	Stran: 8	Površina: 677 cm ²
	Rubrika, Datum	Primorska; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 31	Avtor	Zupan Marica Uršič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...postavili gradbene odre. Z veliko truda so to uredili in gradbeno dovoljenje zdaj imajo. Pridobili so tudi ponudbi izvajalcev, Prenove Ozbič in Konstrukcije - Gradbeništvo Perčič, edinih, ki imata reference za prekrivanje skrlatih streh. Obe znašata približno 200.000 evrov. Tretji primer strehe z novimi skrlami A denar pri...			

Internet	Naslov	Evropska škofovsko komisija pozdravlja »zeleni dogovor«		
Zaporedna št. 11	Medij	Druzina.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 32	Avtor	M. Mojca Štefanič		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Jedro dogovora je podnebna nevtralnost do leta 2050, ki naj bi jo dosegli z okoli 50 ukrepi na področju prometa, kmetijstva, energetike, industrije in gradbeništva. Von der Leynova si želi, da bi »Green Deal« postal nova strategija rasti v Evropi: »Naš cilj je, da bi gospodarstvo spravili z našim planetom.« Vir: Kathpress...			

Tisk	Naslov	"Strah me je, da se v hiši vee ae bo dalo živeti"		
Zaporedna št. 12	Medij	Štajerski tednik, Slovenija	Stran: 6	Površina: 1.356 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 37	Avtor	Karmen Grnjak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...ceste, sem odstopil. Nisem se strinjal s tem, da govorimo eno, delamo pa drugo," se je spominjal Vesenjaka. Še danes hrani mnenje sodnega izvedenca za gradbeništvo Franca Prelesnika. Po naročilu občine je v letu 1996 podal ugotovitve gradbenega stanja hiše in morebitnih poškodb, ki bi bile posledica motornega prometa....			

Tisk	Naslov	Šarlatanstvo in nesposobnost vladajoče politike		
Zaporedna št. 13	Medij	Dnevnik - Dnevnikov objektiv, Slovenija	Stran: 22	Površina: 480 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 14. 12. 2019		
Stran v zbirki: 39	Avtor	Sonja Likar		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dokončno izbila globalna finančna kriza leta 2008, še zlasti na začetku, ko so se zamajale tudi klasično donosne moške panoge: bančništvo, zavarovalništvo, gradbeništvo, težka industrija, avtomobilska in letalska industrija. Žensko gibanje v EU je moralo politikom norega zatiskanja pasu več let s številkami dokazovati,...			

Tisk	Naslov	Čezmejni zaposlitveni sejem Euradria		
Zaporedna št. 14	Medij	Primorski dnevnik, Slovenija	Stran: 6	Površina: 70 cm ²
	Rubrika, Datum	Tržaška; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 40	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...zaposlitve, svoje ponudbe pa je na spletni strani projekta www.euradria.eu že objavilo dobrih dvajset delodajalcev s področij kovinarstva, visoke tehnologije, gradbeništva, trgovine, transporta, hotelirstva in zdravstva. Projekt se je začel januarja letos s finančno dotacijo v višini 432 tisoč evrov, navaja deželna tiskovna...			

Internet	Naslov	Imenovan Strateški svet GZS za okolje		
Zaporedna št. 15	Medij	Si21.com, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 42	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...energetsko intenzivno industrijo ter organizirali posvet FutureFlow za vključevanje industrije kot aktivnih odjemalcev. Strateški svet za investicije in gradbeništvo si je aktivno prizadeval za pospešitev izdajanja okoljevarstvenih dovoljenj pri ARSO ter se posvetil vprašanju vlog civilnih iniciativ pri investicijah....			

Tisk	Naslov	Inženirka leta, drugič		
Zaporedna št. 16	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 5	Površina: 206 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 43	Avtor	Darko Švetak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Njihovo delo in rezultati so zgovorni. Slovenija (in svet) potrebuje takšne inženirke, saj so ustvarjalke ali soustvarjalke napredka. Energetika, fizika, gradbeništvo , letalstvo, računalništvo in številna druga področja, na katerih delujejo letošnje nominirane, omogočajo obilo dokazovanja in priložnosti za uspeh. Inženirke,...			

Tisk	Naslov	" Znana je druga generacija nominirank za inženirko leta"		
Zaporedna št. 17	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 12	Površina: 448 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 45	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Ta iniciativa mlade z dogodki na gimnazijah in šolskih centrih že osmo leto (od leta 2012) navdušuje za inženirstvo , tehniko, naravoslovje in inovativnost. Z izborom Inženirka leta organizatorji naslavljajo predvsem problem 'nevidnosti' inženirk v družbi Pri izboru ...			

Tisk	Naslov	Poklici prihodnosti nimajo "spola"		
Zaporedna št. 18	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 47	Površina: 316 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 46	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...fante in kaj za dekleta. Stereotipov, da na primer dekleta niso dobra v matematiki in naravoslovju, se bomo morali čim prej znebiti. Znanost, tehnologija, inženirstvo in matematika oziroma »STEM« je namreč izraz za nov pristop k poučevanju, ki preko mešanice naravoslovnih in matematični ved spodbuja učenje z raziskovanjem,...			

Tisk	Naslov	Do vrhunskega izdelka v zelo kratkem času		
Zaporedna št. 19	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 48	Površina: 560 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 48	Avtor	Denis Šenkinc		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...številnimi različnimi materiali ter novimi materiali. Vsako leto se pozna izjemen napredek pri izpopolnjevanju 3D-tehnologije, V kolikšni meri se je vzvratno inženirstvo skozi čas poenostavilo z naprednejšimi 3D-skenerji in koliko znanja še vedno zahteva od uporabnika, da bi dobili odličen 3D-izdelek ali celo vedno več?...			

Tisk	Naslov	Študentski robot osvaja vesolje		
Zaporedna št. 20	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 71	Površina: 381 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 49	Avtor	Jernej Kovač		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	...svoje raziskave in razvoj so izpeljali s pomočjo članov Robotskega sistemskega laboratorija. Slednji je sestavni del Oddelka za strojništvo in procesno inženirstvo na ETH. Laboratorij raziskuje razvoj strojev in njihove inteligence za delovanje v grobem in zahtevnem okolju. Z velikim poudarkom na robotih z rokami...			

Tisk	Naslov	Čas za spremembo je danes		
Zaporedna št. 21	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 10	Površina: 362 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 51	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji		
Povzetek	v Cas za spremembo je danes Ženske se na svoji karierni poti srečujejo s številnimi izzivi, kot so stekleni strop, omejene možnosti za napredovanje, iskanje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem ter mnogimi drugimi. Na okrogli mizi v soorganizaciji Fakultete za elektrotehniko Univerze v			

Internet	Naslov	Znana zmagovalka Borzenovega natečaja za najboljšo magistrsko delo na temo trajnostne energije 2019		
Zaporedna št. 22	Medij	Si24.news, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 56	Avtor	Administrator		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...operater trga z elektriko, je podelil nagrado za najboljšo magistrsko delo na temo trajnostne energije. Zmagovalka Urša Mrhar, ki prihaja iz Fakultete za gradbeništvo in geodezijo, Univerze v Ljubljani je navdušila s svojo inovativnostjo. Izzivi trajnostne energetike so pomemben del sedanjosti, z velikim vplivom na...			

Internet	Naslov	1 uro' Aktivnost v gradbeništvu se znižuje, krepijo se zaloge pogodb		
Zaporedna št. 23	Medij	Aktualno24.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 58	Avtor	N. G.		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Aktivnost v gradbeništvu se znižuje, krepijo se zaloge pogodb Vrednost v oktobru opravljenih gradbenih del je bila za 5,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del v septembru...			

Tisk	Naslov	"Predstavitev 10 nominirank za Inženirko leta 2019"		
Zaporedna št. 24	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 13	Površina: 837 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 61	Avtor	Unknown		
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji , Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...predanostjo rešuje in poskuša najti najboljše rešitve.« Barbara Bukvič Barbara Bukvič je pooblaščenka inženirka v podjetju IBE. Po izobrazbi je inženirka gradbeništva, pri svojem delu pa s sodelavci izdeluje projektno dokumentacijo za gradbene konstrukcije na področju energetike. Največji izziv ji pri tem predstavlja...			

Tisk	Naslov	Socialna država bomo takrat, ko bomo imeli konkurenčno gospodarstvo		
Zaporedna št. 25	Medij	IRT 3000, Slovenija	Stran: 20	Površina: 627 cm ²
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 63	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...slabša. Letos se ukvarjamo predvsem z neživiljenjsko zakonodajo o embalaži, pravilnikom o poklicnih boleznih - predvsem delom, ki se nanaša na področje gradbeništva. Nismo še zadovoljni. Želimo si dopolnitev zakona o javnih naročilih - investitorji, ki nimajo v celoti poplačanih podizvajalcev, ne bi smeli več sodelovati...			

Internet	Naslov	Katastrofične napovedi delodajalcev glede dviga minimalne plače je preteklost vedno znova postavila na laž		
Zaporedna št. 26	Medij	ZSSS.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 66	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...presejajo 70, 80 in tudi 90 odstotkov dodane vrednosti, kot npr. v predelovalni industriji, trgovini, raznovrstnih poslovnih dejavnostih, izobraževanju in gradbeništvu Precej prizadeto je že zdaj zasebno varovanje, kjer je strošek dela izjemno visok, je dejal predsednik Zbornice za razvoj slovenskega zasebnega varovanja...			

Internet	Naslov	Gospodarska aktivnost podprta predvsem z domačimi dejavniki		
Zaporedna št. 27	Medij	Findinfo.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 13. 12. 2019		
Stran v zbirki: 68	Avtor	STA		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...politika in fiskalne spodbude v državah, ki še imajo fiskalni prostor," je povzel Vasle. Razpoložnje v storitvenih dejavnostih, usmerjenih na domači trg, in gradbeništvu ostaja stabilno, razmere na trgu dela pa robustne. Nasprotno velja za mednarodno okolje, kjer so se negotovosti nekoliko zmanjšale, vendar ostajajo velike...			

Dohodki rastejo, potrošnja se povečuje

Ljubljana, 13.12.2019, 11:21 | Posodobljeno pred dvema urama

PREDVIDEN ČAS BRANJA: 3 min

AVTOR
STA

V odsotnosti večjih negativnih presenečenj iz mednarodnega okolja bo gospodarska rast letos blizu jesenske napovedi Umarja, ki je pri 2,8 odstotka. Umirjanje investicij je v zadnjih mesecih hitrejše od pričakovanj, rast izvoza se je umirila v skladu s pričakovanji, krepitev zasebne potrošnje pa je spodbudna.

Na Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj (Umar) so v najnovejši izdaji Ekonomskega ogledala spomnili, da je bila medletna rast BDP v letošnjih devetih mesecih skupaj 2,7-odstotna, kar je precejšnja upočasnitev glede na lani, a blizu jesenske Umarjeve napovedi za celotno leto, ki je pri 2,8 odstotka.

Statistični podatki o gibanju BDP v tretjem četrtletju kažejo predvsem na hitrejše umirjanje rasti investicij, kot so na uradu pričakovali. Rast izvoza se umirja v okviru pričakovanj, spodbudna pa je krepitev rasti zasebne potrošnje.

V območju evra napovedana stabilna gospodarska rast

Povečana negotovost v evrskem območju, ki traja že dalj časa, negativno vpliva na vrednosti kazalnikov razpoloženja. Mednarodne ustanove območju z evrom za prihodnji dve leti napovedujejo bolj ali manj stabilno gospodarsko rast, za svetovno gospodarstvo pa rahlo krepitev rasti. A tveganja, da bo realnost slabša od napovedi, ostajajo povečana, so spomnili na uradu.

Po ugodnem začetku leta se je gradbena aktivnost v Sloveniji zmanjšala. | FOTO: Thinkstock

Z zniževanjem gospodarske rasti v glavnih trgovinskih partnericah na Umarju povezujejo precejšnje upočasnitev rasti slovenskega izvoza blaga v segmentu proizvodov za vmesno uporabo, poleg padca izvoza vozil. Spodbudno se je še naprej okrepila proizvodnja visoko tehnološko zahtevnih predelovalnih dejavnosti, v srednje tehnološko zahtevnih panogah pa se je pod vplivom umirjanja rasti tujega povpraševanja rast zaustavila.

V Sloveniji se potrošnja gospodinjstev povečuje

V Sloveniji se je medtem v tretjem četrtletju aktivnost še naprej krepila v večini storitvenih dejavnosti, po ugodnem začetku leta pa se je gradbena aktivnost zmanjšala. Prihodek se je povečal v trgovini in večini tržnih storitev.

Aktivnost v **gradbeništvu** se je po ugodnem začetku leta postopno zniževala. Najbolj intenzivno je bilo znižanje v gradnji nestanovanjskih stavb, kar je po navedbah urada povezano s poslabšanimi pričakovanji poslovnega sektorja in njihovo šibko investicijsko aktivnostjo. Spodbuden se Umarju zdi podatek,

da se vrednosti kazalnikov zaloge pogodb in novih pogodb, ki naj bi nakazovale prihodnjo gradbeno aktivnost, letos krepijo.

V Sloveniji se potrošnja gospodinjstev povečuje. | FOTO: Shutterstock

Ob nadaljnji rasti razpoložljivega dohodka se povečuje potrošnja gospodinjstev. Razmere na trgu dela ostajajo ugodne. Število delovno aktivnih dosega rekordno visoke vrednosti, padanje števila registrirano brezposelnih se medtem počasi umirja. Rast plač je v treh četrletjih, predvsem zaradi visoke rasti v javnem sektorju, presegla rast izpred enega leta. Skupaj z višjo rastjo socialnih transferjev ter na novo odobrenimi potrošniškimi krediti je rast plač spodbujala krepitev trošenja gospodinjstev v tretjem četrletju.

Okrepili so se predvsem nakupi netrajnih proizvodov in storitev, rast nakupov trajnih dobrin pa se je letos umirila. To na uradu povezujejo s tem, da so potrošniki v zadnjem času vse manj optimistični glede obetov v gospodarstvu, kar se med drugim odraža v nadaljnji rasti varčevanja gospodinjstev. Medletna rast cen je novembra ostala umirjena. Rast cen blaga se je še nekoliko upočasnila, cene storitev pa so se ob solidni potrošnji gospodinjstev medletno dvignile.

Slabše črpanje sredstev EU

Presežek v javnih financah je bil v desetih mesecih nižji kot lani, rast prihodkov letos pa zaostaja za rastjo odhodkov. Nižja rast prihodkov je predvsem posledica medletno nižjih nedavčnih prihodkov in slabšega črpanja sredstev EU. Nekoliko nižja je tudi rast davčnih prihodkov kot posledica sprememb pri obdavčitvi regresa in nižje rasti domače potrošnje.

Okrepljena rast odhodkov pa je povezana predvsem s sprejetimi dogovori o zvišanju plač in nadaljnjo rastjo zaposlenosti v javnem sektorju ter ukrepi na področju socialnih transferjev. Rast državnih investicij se je v primerjavi z lanskim letom znižala nekoliko bolj, kot je bilo načrtovano, še ugotavljajo na uradu.

Vasle: Gospodarska aktivnost podprta predvsem z domačimi dejavniki

ECB, ki je v četrtek nekoliko znižala napoved gospodarske rasti za letos, je ob tem zaznala znake stabilizacije umirjanja. "Podobno kot evrskemu območju tudi v Sloveniji domači dejavniki predstavljajo glavno gonilo gospodarske aktivnosti, medtem ko bo rast tujega povpraševanja šibka," je po zasedanju **ECB** dejal guverner Banke Slovenije Boštjan Vasle. Evropska centralna banka (**ECB**), ki za letos območju evra napoveduje 1,1-odstotno rast, prihodnje leto pa 1,2-odstotno, je ugotovila, da bo rast ostala zmerna. Vasle je ob tem izpostavil predvsem spremembo v strukturi napovedane gospodarske rasti v evrskem območju, so danes sporočili iz Banke Slovenije, ki bo novo napoved za Slovenijo objavila predvidoma naslednji teden.

"Gospodarska rast v evrskem območju bo glede na prejšnje napovedi v večji meri podprta z domačim povpraševanjem, ki ga bosta krepili spodbujevalna denarna politika in fiskalne spodbude v državah, ki še imajo fiskalni prostor," je povzel Vasle. Razpoloženje v storitvenih dejavnostih, usmerjenih na domači trg, in **gradbeništvu** ostaja stabilno, razmere na trgu dela pa robustne.

Nasprotno velja za mednarodno okolje, kjer so se negotovosti nekoliko zmanjšale, vendar ostajajo velike in so povezane predvsem s trenji v svetovni trgovini, upočasnjevanjem rasti kitajskega gospodarstva in brexitom. "Negotovosti omejujejo predvsem aktivnost v dejavnostih, ki so močnejše vpete v mednarodne proizvodne verige," je povedal.

Te negotovosti vplivajo tudi na inflacijo, ki se bo po znatnem letošnjem znižanju v prihodnjem letu znižala na 1,1 odstotka in se do leta 2022 približala 1,6 odstotka. Osnovna inflacija se bo po pričakovanih do leta 2022 postopoma krepila kot posledica robustnega trga dela, nizke brezposelnosti in višjih plač v evrskem območju ter višje dobičkonosnosti.

Netvegane referenčne obrestne mere kljub nedavnemu porastu ostajajo vidno nižje kot pred letom dni. Rast bančnega kreditiranja se nadaljuje, posojilne obrestne mere gospodarstvu nadalje upadajo in so dosegle novo rekordno nizke vrednosti tako za nefinančne družbe kot gospodinjstva. Denarna politika ostaja spodbujevalno naravnana, s čimer zagotavlja razmere za približanje cilju cenovne stabilnosti.

Ukrepi, ki jih je svet **ECB** najavil septembra, so začeli veljati v celoti. V okviru dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv bank se bankam od konca oktobra po negativni obrestni meri obrestuje le del presežnih rezerv. "Ugotavljamo, da je bančni sistem evrskega območja, in tudi Slovenije, skoraj v celoti izkoristil možnost dvodelnega obrestovanja presežnih rezerv," je povzel Vasle.

"Novembra smo začeli tudi ponovno povečevati obseg kupljenih papirjev javnega in zasebnega sektorja, ukrep, s katerim dodatno utrjujemo našo zavezo, da bomo ohranili zelo spodbujevalno denarno politiko, dokler se zanesljivo ne približamo inflacijski ravni pod dva odstotka, vendar blizu te meje," je še pojasnil.

Na tokratni seji so člani sveta **ECB** ohranili sprejete ukrepe v obstoječi obliki, ki nadalje zagotavljajo podporo gospodarski aktivnosti in približevanju cilju cenovne stabilnosti. Ponovno so pozvali tudi k aktivnejši vlogi ostalih makroekonomskih politik, ki imajo v sedanjih, bolj negotovih razmerah krepkejše pozitivne učinke in bi odprle več manevrskega prostora denarni politiki.

Glede načrtov za revizijo strategije denarne politike evrosistema je Vasle povedal, da predvidevajo, da se bo ta začela januarja prihodnjega leta. Proces naj bi se zaključil do konca prihodnjega leta.

Umar: V odsotnosti večjih negativnih presenečenj rast letos blizu napovedane

V odsotnosti večjih negativnih presenečenj iz mednarodnega okolja bo gospodarska rast letos blizu jesenske napovedi Umarja, ki je pri 2,8 odstotka, ugotavljajo na uradu. Umirjanje investicij je v zadnjih mesecih hitrejše od pričakovanj, rast izvoza se je umirila v skladu s pričakovanji, krepitev zasebne potrošnje pa je spodbudna.

Na Uradu **RS** za makroekonomske analize in razvoj (Umar) so v najnovejši izdaji Ekonomskega ogledala spomnili, da je bila medletna rast **BDP** v letošnjih devetih mesecih skupaj 2,7-odstotna, kar je precejšnja upočasnitev glede na lani, a blizu jesenske Umarjeve napovedi za celotno leto, ki je pri 2,8 odstotka.

Statistični podatki o gibanju **BDP** v tretjem četrtletju kažejo predvsem na hitrejše umirjanje rasti investicij, kot so na uradu pričakovali. Rast izvoza se umirja v okviru pričakovanj, spodbudna pa je krepitev rasti zasebne potrošnje.

Povečana negotovost v evrskem območju, ki traja že dalj časa, negativno vpliva na vrednosti kazalnikov razpoloženja. Mednarodne ustanove območju z evrom za prihodnji dve leti napovedujejo bolj ali manj stabilno gospodarsko rast, za svetovno gospodarstvo pa rahlo krepitev rasti. A tveganja, da bo realnost slabša od napovedi, ostajajo povečana, so spomnili na uradu.

Z zniževanjem gospodarske rasti v glavnih trgovinskih partnericah na Umarju povezujejo precejšnjo upočasnitev rasti slovenskega izvoza blaga v segmentu proizvodov za vmesno uporabo, poleg padca izvoza vozil. Spodbudno se je še naprej okrepila proizvodnja visoko tehnološko zahtevnih predelovalnih dejavnosti, v srednje tehnološko zahtevnih panogah pa se je pod vplivom umirjanja rasti tujega povpraševanja rast zaustavila.

V Sloveniji se je medtem v tretjem četrtletju aktivnost še naprej krepila v večini storitvenih dejavnosti, po ugodnem začetku leta pa se je gradbena aktivnost zmanjšala. Prihodek se je povečal v trgovini in večini tržnih storitev.

Aktivnost v **gradbeništvu** se je po ugodnem začetku leta postopno zniževala. Najbolj intenzivno je bilo znižanje v gradnji nestanovanjskih stavb, kar je po navedbah urada povezano s poslabšanimi pričakovanji poslovnega sektorja in njihovo šibko investicijsko aktivnostjo. Spodbuden se Umarju zdi podatek, da se vrednosti kazalnikov zaloge pogodb in novih pogodb, ki naj bi nakazovale prihodnjo gradbeno aktivnost, letos krepijo.

Ob nadaljnji rasti razpoložljivega dohodka se povečuje potrošnja gospodinjstev. Razmere na trgu dela ostajajo ugodne. Število delovno aktivnih dosega rekordno visoke vrednosti, padanje

števila registrirano brezposelnih se medtem počasi umirja. Rast plač je v treh četrtletjih, predvsem zaradi visoke rasti v javnem sektorju, presegla rast izpred enega leta. Skupaj z višjo rastjo socialnih transferjev ter na novo odobrenimi potrošniškimi krediti je rast plač spodbujala krepitev trošenja gospodinjstev v tretjem četrtletju.

Okrepili so se predvsem nakupi netrajnih proizvodov in storitev, rast nakupov trajnih dobrin pa se je letos umirila. To na uradu povezujejo s tem, da so potrošniki v zadnjem času vse manj optimistični glede obetov v gospodarstvu, kar se med drugim odraža v nadaljnji rasti varčevanja gospodinjstev. Medletna rast cen je novembra ostala umirjena. Rast cen blaga se je še nekoliko upočasnila, cene storitev pa so se ob solidni potrošnji gospodinjstev medletno dvignile.

Presežek v javnih financah je bil v desetih mesecih nižji kot lani, rast prihodkov letos pa zaostaja za rastjo odhodkov.

Nižja rast prihodkov je predvsem posledica medletno nižjih nedavčnih prihodkov in slabšega črpanja sredstev **EU**.

Nekoliko nižja je tudi rast davčnih prihodkov kot posledica sprememb pri obdavčitvi regresa in nižje rasti domače potrošnje.

Okrepljena rast odhodkov pa je povezana predvsem s sprejetimi dogovori o zvišanju plač in nadaljnjo rastjo zaposlenosti v javnem sektorju ter ukrepi na področju socialnih transferjev. Rast državnih investicij se je v primerjavi z lanskim letom znižala nekoliko bolj, kot je bilo načrtovano, še ugotavljajo na uradu.

Dnevnik.si

NAJNOVEJŠE	
8 min	Samo šesterica iz slovenskih klubov
7 min	ODPRTA STRAN Leon Magdalenc: Kremenčkovi, bržavri in prijatelji
14. decembra 2019 19 00:00	
Predviden čas branja: 7 min	17 min Upokojenci zahtevamo spoštovanje zakona
Iz tiskane edicije	17 min Ozadje neke odločitve
18 min	V Ljubljani so neprofitna stanovanja gradili, v Mariboru prodajali
Vse objave	

Šarlatanstvo in nesposobnost vladajoče politike

Največja dilema pristašev demokracije je, kako jo ubraniti pred tistimi, ki jo zlorablajo za to, da jo rušijo.

Spominjam se, kako sem se leta 2010 v New Yorku prvič srečala s skupino konservativnih Američank, ki so brez kakršnihkoli resnih argumentov, z lažmi in potvorbami, na konferenci, ki so jo skicale v dvorani nekega hotela, napadale teoretski koncept družbene konstrukcije spolov, na katerem od leta 1995 temelji globalen politični konsenz o tem, kako bi kazalo ukrepati proti še vedno močni diskriminaciji in precejšnji prisotnosti nasilja nad ženskami in deklicami povsod po svetu. Bilo je skrajno bizarno poslušati, kako da tako imenovana »ideologija spolov« ogroža naravno vlogo moških, da vodijo družino s čvrsto roko in skrbijo za svojo žensko, kako da uničuje svete družinske vrednote, kako s spolno vzgojo v šolah pohujšuje in seksualizira nedolžne otroke ter jih napeljuje v homoseksualnost, kako ženske spodbuja k razvratnemu spolnemu življenju in jih sili v detomorilstvo z uporabo kontracepcije ter prakticiranjem legalnega splava. Če bi mi kdo takrat rekel, da bodo čez slabih deset let skoraj vse te blodnje uradni argumenti vladajoče politike v ZDA, na Poljskem, Madžarskem, v Bolgariji, celo na Hrvaškem, bi si mislila, da ni pri pravi.

Kako se je to lahko zgodilo? Razlogov je več in so zelo prepleteni. Družbena pogodba med delom in kapitalom v najrazvitejšem svetu, ki so jo močno sindikalizirani delavci zahodnega sveta v času

NAJNOVEJŠE	
8 min	Samo šesterica iz slovenskih klubov
17 min	Leon Magdalenc: Kremenčkovi, dinozavri in prijatelji
17 min	Upokojenci zahtevamo spoštovanje zakona
17 min	Ozadje neke odločitve
18 min	V Ljubljani so neprofitna stanovanja gradili, v Mariboru prodajali
Vse objave	

hladne vojne izsilili po drugi svetovni vojni, je bila po tistem odpravljena v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Davki na dobičke so postopoma, a vztrajno padali, realne plače zaposlenih so stagnirale, socialna država se je povsod krčila, premoženje se je začelo kopičiti v rokah peščice. Neoliberalna globalizacija je močno načela tradicionalne načine življenja visoko industrializiranih družb, v katere je bil zelo priročno vgrajen kapitalizmu prilagojen patriarhat. Prekaren, torej drugorazreden položaj žensk na trgu dela, koncept, da sta žensko neplačano delo za dom in skrb za otroke ter druge nemočne družinske člane samoumevna ženska dolžnost, njena zaposlitev izven doma pa samo priboljšek k moški plači, saj je moški primaren ali, če je le sposoben dovolj zaslužiti, edini hranitelj družine, je bil stalnica kapitalističnega razumevanja družine in odnosov med spoloma.

Toda v devetdesetih letih prejšnjega stoletja so padec Berlinskega zidu, staranje prebivalstva v razvitem svetu, rahljanje regulacije trga dela ter krčenje in preseljevanje tradicionalnih industrijskih panog s svetovnega severa in zahoda na svetovni vzhod in jug postopoma z vso silo udarili tudi mnoge moške delavce. Brez dveh zaslužkov na družino že dolgo ni več mogoče preživeti ne v ZDA ne v Nemčiji ne v Švici. Celu prevladujoče konservativne politike v EU so se bile prisiljene strinjati s socialnimi demokrati in začeti razglašati »enako ekonomsko neodvisnost žensk« ter nujnost »usklajevanja dela in zasebnega življenja za oba spola«, kar je bilo prej vedno prihranjeno samo za ženske.

Nezadovoljstvu izgubarjev globalizacije je dno dokončno izbila globalna finančna kriza leta 2008, še zlasti na začetku, ko so se zamajale tudi klasično donosne moške panoge: bančništvo, zavarovalništvo, **gradbeništvo**, težka industrija, avtomobilska in letalska industrija. Žensko gibanje v EU je moralo politikom norega zatiskanja pasu več let s številkami dokazovati, da so njihovi ukrepi še bistveno bolj kot klasične moške panoge, ki so jih

NAJNOVEJŠE

8 min	Samo šesterica iz slovenskih klubov
17 min	Leon Magdalenc: Kremenčkovi, dinozavri in prijatelji
17 min	Upokojenci zahtevamo spoštovanje zakona
17 min	Ozadje neke odločitve
18 min	V Ljubljani so neprofitna stanovanja gradili, v Mariboru prodajali
Vse objave	

vse vlade reševale z velikodušnimi finančnimi injekcijami in subvencijami iz javnih virov, prizadele ženske, otroke, mlade ljudi, bolne, ostarele in obnemogle.

Toda hudič množičnega nezadovoljstva je že ušel iz steklenice, ni ga več mogoče potlačiti nazaj. Besni ljudje so privreli na ceste, preplavili družbene medije in zahtevajo politiko, ki bo reševala njihove vsakdanje probleme: zahtevajo spodobno zaposlitev in plačo, pravico do svobodnih izbir v osebem življenju, dostop do izobrazbe, stanovanja, zdravja, varne in dostojanstvene starosti, pravico do soodločanja o vsem, kar jih neposredno zadeva, otroci pozivajo k ukrepanju proti podnebnim grožnjam!

Vladajoča sredinska politika teh zahtev ljudi ni niti poskušala rešiti z brzdanjem globalnega finančnega kapitala in prerazdelitvijo bogastva v korist dela, še manj s krepitvijo participativne demokracije, ampak se je začela spogledovati z avtokracijo in radikalno desnico. Vsi smo lahko videli krokodilje solze najbolj vplivnih ljudi sveta na letnih srečanjih v Davosu in jih poslušali, kako zadnja leta vijejo roke nad tem, da je bogastvo vsega sveta nakopičeno v rokah 3 odstotkov najbogatejših zemljanov.

Radikalna desnica pa je ljudem, podobno kot po prvi svetovni vojni, ponudila »dežurne krivce« za poslabšanje položaja domače delovne sile: korumpirane elite, ki jih je treba nadomestiti z njihovimi tako imenovanimi novimi obrazi, tujce – ekonomske imigrante, ki jih je treba izgnati, feministke, ki jim je treba pokazati, kdo edini lahko nosi hlače v družbi in družini, ter manjšine vseh vrst, ki jih je treba izbrisati ali vsaj utišati. Tako gibanje za enakost spolov postaja kolateralna škoda nesposobnosti sredinskih strank, da bi krizo in zaton neoliberalnega kapitalizma nadomestile z razvojnim modelom ekološko vzdržne ekonomije in širjenjem nabora univerzalnih nedeljivih ekonomskih, socialnih in osebnih pravic.

NAJNOVEJŠE	
8 min	Samo šesterica iz slovenskih klubov
17 min	Leon Magdalenc: Kremenčkovi, dinozavri in prijatelji
17 min	Upokojenci zahtevamo spoštovanje zakona
17 min	Ozadje neke odločitve
18 min	V Ljubljani so neprofitna stanovanja gradili, v Mariboru prodajali
Vse objave	

Težava reševanja pravih vprašanj z odgovori na napačna v času krize je navadno v tem, da zaradi popolne izgube zaupanja v vse institucije, na katere se je še do včeraj opiralo družbeno soglasje o tem, kaj lahko velja za dobro utemeljena znanstvena stališča, v družbenem dialogu kot povsem enakovredna začnejo nastopati tudi osebna stališča tistih, ki izhajajo iz mnenj, občutkov, stereotipov, strahov, predsodkov, zamer in frustracij. Pa tudi to bi se dalo prenesti, če ne bi tako nepregleden družbeni dialog nenadoma začel dobivati podobe gostilniških debat, če ne bi jezika argumentov začel zamenjevati sovražni govor, ta pa se prav hitro lahko sprevrže v gostilniški pretep.

Pot od Münchenskih pivnic do razbijanja judovskih izložb in sežiganja knjig ter od tam do vojn in taborišč smrti pa, kot vemo, ni bila prav dolga. V Ljubljani so skrajneži že razbili okna znane profesorice in feministke dr. Svetlane Slapšak, predsednik državnega sveta je *Večeru* javno svetoval, naj se je znebi kot kolumnistke, ker bojda odganja bralce, po internetu dobiva grožnje s smrtjo. Verbalnim napadom antifeministov na angleške borke za pravice žensk v rumenih medijih so sledile grožnje s smrtjo po internetu, zgodba pa se je končala z umorom laburistične feministične poslanke Jo Cox.

Kako lahko tisti, ki si domišljamo, da smo napredni ljudje, ustavimo tak razvoj stvari? Če si rečemo, da se z obskurnimi šarlatanskimi posegi v javni dialog o pomembnih družbenih vprašanjih ne kaže ukvarjati, se nam zna zgoditi, da nam bo že jutri to šarlatanstvo narekovalo življenje z dekreti z ministrstev. Če se usmerimo samo v to, da pokažemo svoje nestrinjanje in ogorčenje nad enačenjem stroke ter nekulturne rabe kvaziznanosti, bo neželjeni rezultat tudi ta, da se bo šarlatanstvo bolje prodajalo. Storiti moramo mnogo več. Ves čas moramo razgaljati skrito zvezo med razcvetom nekulture in šarlatanstva v javnem političnem dialogu

ter nesposobnostjo vladajoče politike, da rešuje hude vsakdanje probleme ljudi, in se boriti za to, da se to spremeni.

SONJA LOKAR, Ljubljana

NAJNOVEJŠE	
8 min	Samo šesterica iz slovenskih klubov
17 min	Leon Magdalenc: Kremenčkovi, dinozavri in prijatelji
17 min	Upokojenci zahtevamo spoštovanje zakona
17 min	Ozadje neke odločitve
18 min	V Ljubljani so neprofitna stanovanja gradili, v Mariboru prodajali
Vse objave	

Mednarodno priznanje za AMZS

Avto-moto zveza Slovenije je za izvajanje evropskega programa ocene varnosti cest prejela prestižno nagrado Prince Michael International Road Safety Award

Avto-moto zveza Slovenije (AMZS) je za dolgoletno izvajanje projekta EuroRAP (evropski program ocene varnosti cest) v Londonu prejela prestižno britansko nagrado s področja prometne varnosti Prince Michael International Road Safety Award. Priznanje sta prevzela predsednik AMZS **Anton Breznik** in generalni sekretar ter vodja projekta EuroRAP **Jure Kostanjšek**. Nagrado, poimenovano po princu **Michaelu** iz Kenta, bratrancu britanske kraljice **Elizabeth II.**, podeljujejo za izjemne dosežke in inovacije na različnih področjih zagotavljanja in izboljšanja varnosti v cestnem prometu.

Dvanajst let sodelovanja AMZS že 12 let sodeluje pri projektu EuroRAP in izvaja neodvisno ocenjevanje prometnovarnostnih parametrov cest in obcestja po protokolih iRAP/EuroRAP. Doslej je izdelal ocene stopnje tveganja za obdobja 2006–2008, 2009–2011, 2012–2014 in 2015–2017. V okviru mednarodnega projekta SENSoR je ocenil stanje cest in obcestja za 3200 kilometrov državnih

cest, v obdobju 2016–2019 pa še za dodatnih 800 kilometrov državnih cest v Sloveniji. »Čestitamo AMZS za prestižno priznanje, hkrati pa si želimo, da bi bilo v uresničevanje standarda cest EuroRAP vključenih čim več upravljavcev cest ter drugih deležnikov na področju prometne varnosti po Evropi,« je dejala generalna sekretarka združenja EuroRAP **Lina Konstantinopoulou**.

Inštitut v Ljubljani Odlično sodelovanje v okviru združenja EuroRAP dokazuje tudi dejstvo, da je bil v Ljubljani ustanovljen Evropski inštitut za ocenjevanje cest. »Z uvedbo lastnega merilno-ocenjevalnega sistema cest, s sodelovanjem v mednarodnem projektu RADAR (ocene tveganja na cestah na območju Donave) in licenciranjem strokovnjakov si bo AMZS tudi v prihodnje prizadeval za varnejše ceste. Kmalu pričakujemo podpis nove pogodbe izvajanja procedur EuroRAP za slovenske avtoceste in hitre ceste v obdobju 2020–2023,« je načrte za nadaljnje delo na tem področju predstavil vodja projekta EuroRAP **Jure Kostanjšek**.

AMZS je od združenja EuroRAP prejel že nagrado za

uvajanje procedur EuroRAP za leti 2009 in 2010, Prometnotehniški inštitut Fakultete za **gradbeništvo** in geodezijo Univerze v Ljubljani pa je bil leta 2015 nagrajen za strokovno pomoč AMZS pri izvajanju projekta SENSoR. Slovenski konzorcij EuroRAP združuje še ministrstvo za infrastrukturo, ministrstvo za notranje zadeve – policijo, direkcijo za infrastrukturo in Dars. S. I.

4000

kilometrov državnih cest je že ocenil AMZS.

EuroRAP in IRAP

EuroRAP je mednarodno neprofitno združenje nacionalnih in regionalnih upravljavcev cest, avtomobilskih klubov, nevladnih organizacij za varnost v cestnem prometu ter različnih raziskovalcev in strokovnjakov. Združenje podpira aktivnosti v 27 evropskih državah, v okviru krovnega združenja iRAP pa v več kot 100 državah po svetu.

Vrhunsko bivanje v Ljubljani

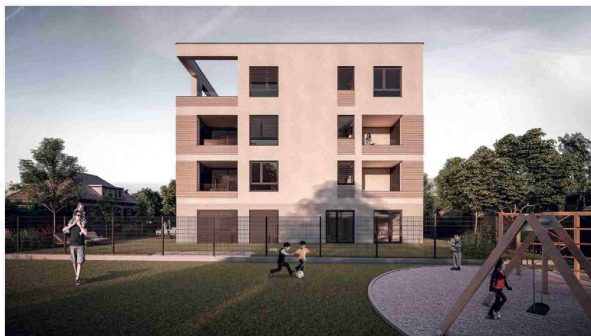
WW VILA MURGLE

Ljubljansko naselje Murgle bo kmalu bogatejše za novo stanovanjsko zgradbo, Vilo Murgle, ki bo stanovalcem brez dvoma ponudila visoko raven kakovosti bivanja. Kaj lahko pričakujemo kupci stanovanj v Vili Murgle, katere so prednosti in še katero podrobnost o projektu smo izvedeli v pogovoru z investorjem, družbo IMI Stil.

Veliko pomanjkanje novih stanovanj je zadnjih nekaj let stalnica trga nepremičnin v našem glavnem mestu, zato je vsaka stanovanjska novogradnja več kot dobrodošla. Kupci povprašujejo po standardnih in tudi nadstandardnih stanovanjih. Novi projekt podjetja IMI Stil Vila Murgle bo ponudil deset nadstandardnih stanovanj različnih velikosti, izdelanih po najnovejših gradbenih smernicah. Kot pravi Jože Godec, lastnik družbe IMI Stil, so se za umestitev stanovanjske zgradbe v naselje Murgle odločili zaradi izjemne lokacije v mirnem okolju. Lokacija je prometno dostopna z različnimi prevoznimi sredstvi in je le nekaj od mestnega središča. V bližini je vsa infrastruktura, potrebna za kakovostno bivanje. Tako sta nedaleč stran trgovina in šola, blizu sta banka in avtobusna postaja mestnega prometa. Ne manjkajo niti možnosti za rekreacijo in sprostitve,« pojasni odločitev za umestitev zgradbe naš sogovornik.

Izziv za arhitekta in gradbenika

Zanimalo nas je, na katere izzive so naleteli pri snovanju in gradnji Vile Murgle. Ne nazadnje Ljubljanci Murgle poznamo predvsem kot naselje enodružinskih hiš, zato je umestitev večstanovanjske stavbe v takšno naselje gotovo izziv za arhitekta. »Prostorska umestitev objekta in uspešna integracija z okoljem sta pri vsakem projektu za arhitekta svojevstveni izzivi. Preverjenih je bilo mnogo variacij in pozicij objekta, na podlagi katerih smo se določili za tisto, ki zagotavlja optimalno kombinacijo kakovosti bivanja z izjemnimi pogledi, z naravno osoneženostjo in zasebnostjo. Skrbno izbrana kombinacija opeke, klinkerja in ometa pa objekti tudi materialno naveže na kontekst Murgle,« odgovarja naš sogovornik. Pred izzivom pa so se, tako Godec, znašli tudi gradbeniki, saj Murgle ležijo na območju Ljubljanskega barja. »S pravih projektantom in izvajalcem ter sodobno tehnologijo gradbeništva smo bili kos tudi izzivu barjanskega tal. Dve ravni zaščite – dvojna vodotesnost – zagotavljata povsem suh, naravno prezračen prostor v kletni etaži,« pojasni naš sogovornik.

Deset stanovanj

Vila Murgle je oblikovana kot enovit volumen. V stavbi bodo stanovanjske enote ter klet s shrambami in garažo. Predvidenih je deset stanovanj in dvajset parkirnih mest v kleti. V uređitvi parterja so skupni vhod v objekt, ulovz na rampo za dostop do garaže v kleti, skupne odprte bivalne površine, otroško igrišče, skupna zbiralica za smeti in dve parkirni mesti za obiskovalce. V pritličju sta predvideni dve stanovanji, v 1. in 2. etaži po tri ter v terasni etaži dve stanovanji. Vsako ima dve lastniški parkirni mesti v garaži v kleti. V vili je predvideno tudi dvigalo. Stanovanji v pritlični etaži sta obrnjeni na jugovzhod in jugozahod, v zgornjih etažah so stanovanja orientirana na vsaj dve, večja pa na tri smeri neba. Vrhni stanovanji imata večji terasi s pogledi, ki se na severu odpirajo proti Kamniško-Savinjskim Alpam in na Ljubljanski grad, na zahodu na Polhograjsko hribovje ter na jugu na Krim in Ljubljansko barje. Eno stanovanje v pritličju ustreza zahtevam za gibavno ovirano osebo in mu poleg klasičnega parkirnega mesta pripada tudi ustrezno širše parkirno mesto v kleti.

Sodobna zasnova

Stanovanja so zasnovana sodobno, z združevanjem kuhinje, jedilnice in dnevne sobe v enoten velik in odprt bivanjski prostor, ki omogoča druženje in hkrati neposreden stik z zunanostjo prek teras v atrijih in na vrhni etaži ter prek ene do dveh lož na stanovanje in v mesnih etažah. Stanovanja so fleksibilna in ponujajo več možnosti uporabe. Od stanovanj za par, z veliko garderobo in pisarno doma, do stanovanj za družine s tremi otroki. Vsa stanovanja so energijsko učinkovita in imajo odlično naravno osvetljenost ter akustiko,« komentira zasnovano stanovanje v vili naš sogovornik in nadaljuje: »V celotni zgradbi so vgrajeni odlični materiali, tlorisi so zelo funkcionalni, notranja oprema pa višjega cenovnega razreda. Vendar so okusi ljudi različni in tu smo v danih razmerah zelo prilagodljivi.« Kot smo že uvodoma omenili, je oblikovni princip, izbor barv in materialov usklajen z okolico ter se z uporabo klinkerja in opeke na fasadi prilagaja arhitekturno-oblikovalskim lastnostim soseske Murgle. Fasada je v pritličju v celoti obložena s klinker ploščicami, v nadstropjih pa se prepletata kontaktna fasada in poudarki iz polne opeke, zložene z zamki, da se ustvari reliefna tekstura. Okenske odprtine so večjih dimenzij, z uporabo nizkih parapetov, ki omogočajo odlično naravno osvetljenost in poglede na ozelenjeno okolico.

Atrij ali terasa

Stanovanji v pritličju imata vsaka svoj lastniški atrij oz. vrt, stanovanji v nadstropjih pa imajo lože. Vrhna etaža je na dveh delih zamaknjena v notranost in tako tvori dve večji zunanji terasi. Streha objekta je ravna oz. pod blagim naklonom, kolikor je potrebno za učinkovito odvodnjavanje, in nasuta z rečnim prodrom. Pohodni lastniški terasi stanovanj na terasni etaži imata predviden tlak iz visokokakovostnega granitogresa. Na terasah je predvidena tudi predinstalacija za vgradnjo džakuzija. V vseh stanovanjih je na voljo tehnologija Wi-fi za daljinsko krmiljenje notranjih svetil, ogrevanja, hlajenja, prezračevanja in zunanjih žaluzij, kar omogoča še dodatno udobje in nadzor.

Energijsko učinkovita stavba

Vila Murgle je zasnovana energijsko izjemno učinkovito in dosega nizkoenergijski standard B1 s predvideno porabo 18 kWh/m²a. Predvidenih je 20 centimetrov toplotne izolacije ter visokokakovostno stavbno pohištvo z visoko toplotno in zvočno izolativnostjo. Okna so lesena z aluminijasto zaščitno masko z zunanje strani. Ogrevanje in priprava tople sanitarne vode bosta urejena s plinskimi kondenzacijskimi kotli na zemeljski plin priznane evropske znamke Vaillant za vsako stanovanje posebej. Bivalni in spalni ter tudi pripadajoči prostori se bodo ogrevali s talnim ogrevanjem z elektronsko regulacijo temperature posameznega prostora. Robna območja prostorov, še posebej ob steklenih površinah, ki so ogrevani s talnim ogrevanjem, imajo predvidene tudi zgoštevne cone. V kopalnicah stanovanj je poleg talnega ogrevanja, ki bo imelo elektronsko regulacijo temperature, predviden tudi kopalniški radiator z dodano elektro grelnico. Kopalniški radiator bo reguliran neodvisno s termostatskim ventilom z ustrezno termostatsko glavo.

Kakovost bivanja v poletnem času je v objektu zagotovljena s pohlajevanjem s klimatsko napravo. Tako je v bivalnem prostoru (kuhinja z dnevno sobo) predvidena vgradnja notranje stenске enote klime, z možnostjo dveh pozicij vgradnje. Zunanja enota klimatske naprave je vgrajena v loži stanovanja, v za to predvideni prezračevalni niši oz. omari.

Kakovostno bivanje v Ljubljani

Sogovornika smo še vprašali, kje vidi ključne prednosti za kupce stanovanj v Vili Murgle, ki jih trži nepremičninska agencija Stoja Trade. Godec odgovori: »Najprej sta tu izjemna lokacija in kakovost bivanja, sledi vgradnja visokokakovostnih materialov in opreme ter skrbno premišljena zasnovana stanovanja. Na koncu lahko kot prednost izpostavimo tudi konkurenčno ceno glede na primerljive novogradnje.«
www.stoja-trade.si

Moja dežela

in njeni oglasi

Oglaševanje v javnem prostoru Ne povsem jasna zakonodaja, pomanjkljiv nadzor in iznajdljivost oglaševalcev se zrcalijo v poplavi oglasov, ki vse bolj degradirajo javni prostor, identiteto krajev in krajine

Oglasi se ne vsiljujejo le s televizijskih in računalniških zaslonov, »izdelki v akciji« kričijo tudi s pročelij stavb, travnikov, koruznih polj in zakrivajo poglede na gorske vršace, za povrhu jih ne moremo ne ugasniti ne prevrte-ti. »Spreminjajo slovensko krajino, kakovost bivanja v mestih in krajih, podoba mesta, varnost na cesti pa tudi to, kako ljudje razumemo sebe v javnem prostoru in družbi,« opominja krajinska arhitektka, docentka z Biotehniške fakultete UL Darja Matjašec. Dodaja, da je Slovenija ena redkih držav, če ne celo edina v Evropski uniji, ki nima jasno reguliranega oglaševanja na prostem.

SAŠA BOJC

To potrjuje že izlet čez avstrijsko mejo, kjer naenkrat zavлада brezoglasni zen, krajina, ki je ne pose-ljujejo oglasi. »V Avstriji so kriteriji za obcestno oglaševanje zunaj naselij tako strogi, da je zaradi varnosti

v prometu oglaševanje skorajda nemogoče. Za vsak oglas je treba pridobiti dovoljenje, izdajo ga le, če ugotovijo nujen ali javni interes. Podobno je na Švedskem, Danskem, Nizozemskem ..., še posebno strogi so v Franciji. Med drugim je prepovedano oglaševanje na zgodovinskih in naravnih spomenikih, v nacionalnih in naravnih rezervatih, pa tudi na stebrih za elektriko, telekomunikacije, javno razsvetljavo, določene so stroge tehnične zahteve glede gostote ...« pripoveduje sogovornica.

11 dokumentov, 3 ministrstva, 3 inšpektorati pa še občine

Pri nas to področje ureja devet zakonov in dve uredbi ter sodi v pristojnost treh ministrstev (ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ministrstvo za okolje in prostor, ministrstvo za infrastrukturo) in pripadajočih inšpektoratov, z zakonom o urejanju prostora

pa tudi v pristojnost in ukrepanje občin. Njihovi predstavniki so na nedavnem simpoziju *Oglaševanje v javnem prostoru* (v organizaciji platforme Landezine) v en glas ugotavljali, da imamo ustrezno zakonodajo, slabše je pri nadzoru in izvajanju sankcij, deloma tudi zaradi premajhnega števila inšpektorjev, poleg tega imajo ti za prioriteta področja tista, ki bi lahko ogrozila zdravje in življenje ljudi, živali ter premoženje večje vrednosti. Najprej je treba poskrbeti, da so varne hrana, voda, stavbe, ceste in podobno.

Postopke odstranjevanja oglasov s kmetijskih zemljišč so na inšpektoratu za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (na podlagi zakona o kmetijskih zemljiščih) začeli leta 2015, a so prvo potrjeno odločbo z upravnega sodišča prejeli šele predlani. In na njeni podlagi lahko nadaljevali delo. Na leto uvedejo 40 inšpekcijskih postopkov,

ki se končajo z odstranitvijo oglasa. A kljub temu se dogaja, da na isti parceli kmalu zatem postavijo novega in potem je na novo treba začeti tudi postopek za ponovno odstranitev. Za učinkovitejše delo bi potrebovali predvsem jasnejši zakon o kmetijskih zemljiščih, ugotavljajo, saj so edine oprijemljive besede, na podlagi katerih lahko ukrepajo, da je kmetijska zemljišča treba uporabiti v skladu z njihovim namenom. Po zakonu pa je minimalna obdelava kmetijskega zemljišča že to, da je trava pod oglašnim panojem pokošena enkrat na leto. Postopke bi skrajšali že z implementacijo določila, da je oglaševanje na kmetijskih zemljiščih povsem prepovedano in da je za nezakonito postavitev odgovoren lastnik parcele. Tako bi takoj imeli zavezanca v postopku in ne bi bilo več treba iskati lastnika oglasnega panoja, lastnika konstrukcije ali zakupnika dela parcele, so pojasnili.

Oglasni panoji so tudi minornega pomena z vidika inšpektorata za okolje in prostor oziroma gradbene inšpekcije. Poleg tega je ta pristojna le za nadzor oglasov, ki potrebujejo gradbeno dovoljenje. V večini primerov pa so oglasi oziroma njihovi panoji enostavni objekti, ki ga ne potrebujejo ali sploh ne sodijo med objekte – ker so premični, nameščeni na vozila, table, fasade ali ograje. V tem primerih gradbena inšpekcija nima pristojnosti. Lahko pa omejitve pri postavljanju panojev določijo občine v občinskem prostorskem načrtu in so s svojimi (med)občinskimi inšpekcijami pristojne tudi za nadzor in sankcije. Kot so zapisali na gradbenem inšpektoratu, niso v preteklem obdobju odstranili nobenega objekta, ki bi imel funkcijo oglaševanja.

Povišali kazni

Oglasi, ki stojijo ob državnih cestah, sodijo v pristojnost inšpektorata za infrastrukturo, ki je prav zaradi porasta prijav in problematike oglaševanja že predlani povečal nadzor. Lani so opravili 365 pregledov in uvedli 213 inšpekcijskih postopkov ter izrekli za 91.200 evrov glob, do letošnjega oktobra že za 115.000 evrov. To jim je, kot so pojasnili, omogočila zaostritev cestnoprometne zakonodaje leta 2010, s katero so lahko posegli tudi v uporabo že obstoječih objektov. Kazni so zvišali z 200 evrov na 2000 za posameznike ter z 2000 evrov na 8000 za pravne osebe, ki brez soglasja postavijo oziroma uporabljajo objekt za ob-

veščanje in oglaševanje na območju državne ceste ali ga postavijo v nasprotju s pogoji iz soglasja. Ker ob avtocestah ni dovoljeno postavljati oglašnih objektov v varovalnem pasu 40 metrov, jih iznajdljivi oglaševalci postavijo na 41. meter in za povrhu še večje. Če je to na njivi ali travniku, pride v pristojnost kmetijskega inšpektorata, kot zahtevnejši objekt pod gradbeno inšpekcijo, če je enostaven, pa v pristojnost občine, te pa področje urejajo vsaka po svoje. Po novem **gradbenem zakonu** imajo občinski inšpektorati namreč večja pooblastila, a mnoge občine se prav tako srečujejo s pomanjkanjem inšpektorjev ali pa jih sploh nimajo. Ker oglašijo tudi kulturno dediščino, na inšpektoratu za kulturo in medije vsako leto prejmejo od pet do deset prijav domnevnih nepravilnosti, a jih v skladu s prostorsko zakonodajo običajno prav tako predajo občinski inšpekciji.

Najbolj kaotične so razmere v urbanem prostoru. »Pravna orodja za odstranjevanje oglašnih panojev so tam veliko bolj kompleksna, saj imamo opravka z različnimi spremenljivkami: javno/zasebno, začasno/stalno, temeljeno/obešeno in podobno. Kombinacije teh spremenljivk tvorijo posebne pravne statute, ki jih je težje urediti v enem zamahu. Toda tudi v odprti krajini, zunaj poselitvenih območij, še ni dobro definirano, ali so oglasi v skladu z zakoni ali ne. Mora biti jasno. Je pa v pripravi odlok o urejanju podobe naselij in krajine, ki je aktualen odgovor države na problem oglašnih panojev, čeprav bržkone ne bo prinesel sprememb v obsegu, kot bi si jih želeli,« poudarja krajinski arhitekt Zaš Brezar, pobudnik nedavnega simpozija. Krajinski arhitektki dr. Maji Simoneti se zdi sporen prav prenos odgovornosti na občine oziroma lokalne skupnosti. »Občina, ki se znajde v slabem finančnem položaju, namreč lahko celo demokratično sklene in dovoli postavitev oglašnih objektov, da pridobi nekaj denarja. Poleg tega to ni lokalno vprašanje, nič drugače ni, če gre za Litijo ali Jesenice. Glede tega je smotno uvesti enotna državna pravila, ne da so od občine do občine različna. Ravnanje s pitno vodo, od zgoraj navzdol, torej od države k lokalnim skupnostim, kar narekuje tudi evropska konvencija o krajini Sveta Evrope.«

Prvi v Evropi je bil Grenoble

Prvi večji kraj v Evropi, kjer so mestne oblasti po izteku pogodbe

s podjetjem, ki trži oglase, prepovedale oglaševanje na ulicah, je bil Grenoble v Franciji. Še vedno aktualni župan Eric Piolle je želel manj stresno in agresivno ter bolj ustvarjalno mesto, da bi prebivalci namesto pozivanja k potrošništvu lahko opazovali okolico, s tem krepili identiteto, javni prostor pa bi vnovič postal bivalni prostor. Odstranili so 326 tabel oziroma več kot 2000 kvadratnih metrov oglaševalskih površin in namesto njih zasadili 50 dreves, izpad prihodkov pa »nadomestili« z varčevanjem na drugih področjih. Prepovedi veljajo tudi v ameriških zveznih državah, med drugim v Vermontu, Mainu, na Havajih in Aljaski, med mesti, ki so najbolj drastično opravila z oglaševanjem, je São Paulo v Braziliji. Pred dvanajstimi leti je župan Gilberto Kassab implementiral zakon, s pomočjo katerega so v samo enem letu odstranili 15.000 jumbo plakatov in 300.000 (velikih) napisov in oglasov nad trgovinami. Sledil je Chennai v Indiji, leta 2011 so v Parizu predstavili načrte za zmanjšanje števila oglasov za tretjino, štiri leta pozneje so, denimo, v Teheranu 1500 oglašnih panojev za deset dni prelepili z umetniškimi deli ...

Rešitev je več. V boj se je ob lanskem prevzemu funkcije sistematično podal tudi škofjelški župan Tine Radinja s sodelavci. »Pogledali smo, kako lahko čim hitreje ukrepamo. Večina oglasov, ki zakrivajo škofjelške vedute, grad in cerkve, je na kozolcih. Ob glavnih prometnicah jih je 18 v funkciji oglaševanja, postavljenih večinoma na kmetijskih zemljiščih, na območjih kulturne dediščine, v varovalnem pasu ceste ... Lastnike smo povabili na razgovor, a so se odzvali le trije in se za odstranitev oglasov niso odločili, po neuradnih informacijah zanje dobijo vsaj 600 evrov na leto, kar za kmetovalca ni malo. Oglaševalske objekte, ki niso postavljeni v skladu z zakonodajo, smo tako prijavili pristojnim inšpektoratom, tudi za kulturo, vendar postopki še niso končani. Sami smo odstranili eno oglasno sporočilo na državnem zemljišču, s pomočjo inšpekcije za ceste pa še en jumbo plakat in nekaj manjših oglašnih sporočil. A smo iskali pozitivne spodbude. Za kozolce, ki niso v funkciji oglaševanja, smo razpisali subvencioniranje obnove in za to namenili 10.000 evrov. Ob prvem razpisu smo prejeli tri vloge,« je pojasnil Radinja. Ključne težave vidi predvsem v pridobivanju in preverjanju podatkov in dolgotrajnosti postopkov. »Kršitelji

izkoristijo vsa pravna sredstva, da jim ni treba izpolniti inšpekcijske odločbe. V naši občini poskušamo delovati tudi preventivno in izobraževalno, poskrbimo za strokovne usmeritve in podlage ter pravne dokumente.«

Dokler bo tako, kot je, se je mogoče zateči h kakšni gverilski rešitvi, kakršno je za svojo diplomsko nalogo na temo transformacije javnega prostora z vizualnimi sporočili (iz)našla študentka ljubljanske akademije za likovno umetnost in oblikovanje. Po načelih koncepta družbeno odzivnega komuniciranja in prakse, kulturne sabotaže oziroma kreativnega upora (*culture jamming*) je s črno barvo intervenirala v občestne jumbo panoje po Sloveniji. Med drugim je tako pomenljivo »zatemnila« oglas mobilnega operaterja, v črni pa je končno zasijala le beseda *Svobodni*.

»Ravnanje s krajino bi moralo biti kot

ravnanje s pitno vodo, od zgoraj navzdol, torej od države k lokalnim skupnostim, kar narekuje tudi evropska konvencija o krajini Sveta Evrope.«

DR. MAJA SIMONETI,
krajinska arhitektka

»Spreminjajo slovensko krajino, kakovost bivanja v mestih in krajih, podobo mesta, varnost na cesti pa tudi to, kako ljudje razumemo sebe v javnem prostoru in

družbi.«

DARJA MATJAŠEC,
Biotehniška fakulteta UL

»Večina oglasov, ki zakrivajo škofjeloške vedute, grad in cerkve, je na kozolcih. Lastnike smo povabili na razgovor, a so se odzvali le trije in se za odstranitev oglasov niso odločili, po neuradnih informacijah zanje dobijo vsaj 600 evrov na leto, kar za kmetovalca ni malo.«

TINE RADINJA, župan Škofje Loke

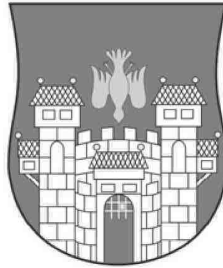
MB-teden

Luknje

Nina Ambrož

Na argument mariborskega županstva, da je vsaka investicija korak k revitalizaciji in razvoju, človek povprečne pameti težko pristane. Kljub temu da so mislili naložbe na neurejenem območju, konkretno načrtovano stanovanjsko gradnjo z nebotičnikoma v Maksovi jami ob Ruški cesti v Mariboru, kjer so sprhnele Kanglerjeve sanje o kulturnem centru in Fištavčeve o univerzi in je že nekaj let brezno. Že prav, da se gradi, a če stojično prenašamo ali prikimavamo filozofiji, bolje, da se (pač nekaj) postavi, kot da zevajo luknje, lahko zlahka zdrsnemo na pot kakšne urbanistično, arhitekturno in gradbeno zavožene, recimo, Albanije. Ali pa na domače Studence okoli nakupovalnega središča, če pretiravamo, kjer spremljamo masovno novogradnjo tako imenovanih socialističnih čebelnjakov ali lukenj za bivanje.

Gradnja novih stanovanj v takšnem obsegu, kot se po Mariboru bohota zdaj, niti ne bi bila potrebna, če bi vzdrževali stare, prazne nepremičnine. Še bolj kot Maksova luknja so oživitve potrebna luknjasta, propadajoča in prazna stanovanja, ki jih je v Mariboru ogromno - praznih je približno 9500 ali vsako šesto stanovanje. Med njimi so tudi občinska, zato naj se čut do obnove uprizarja še tam.

Območje ob Dravi, kamor investitor Imo-Real vrisuje enajst- in osemnadstropno stolpnico, je pomembno, saj bistveno predstavlja identiteto Maribora. Reke in nabrežja imajo moč in poseben status. Ali bosta objekta prispevala k urbanističnemu redu ali neredu,

bodo povedali arhitekti. Bosta usklajena z okolico, kjer so pretežno za več kot pol nižje stavbe? Bo sprehajalec ob Dravi ob pogledu na nebotičnika dobil občutek, da se bosta zvrnila nanj, se grenko šalijo strokovnjaki, ki se ukvarjajo s kulturno dediščino. Bo vodič turistu, ko ga bo peljal po Dravi, razlagal: Tu so stanovanja, tukaj tudi, pa tu bodo tudi? V mestih po svetu ob rekah običajno stojijo signifikantne hiše, (državne, lokalne) palače, gledališča, galerije ... Prostor je vendarle dobrina, ni vseeno, kaj v njem stoji. Urbanisti morajo gledati širše in dlje, ne le kup birokratskih zapovedi. V

Mariboru, pravzaprav po celi Sloveniji, pa se ob kakšnih projektih rado z(go)di, da upravljavci mest in države hlapčevsko čakajo zasebnega investitorja, da mu poštempljajo načrt in poceni prodajo še kakšen kos javne zemlje.

Imo-Real ni kak majhen, zelen brezveznik iz Murske Sobote, ki ne bi znal delati biznisa in zastopati svojih podjetniških interesov. Gre za nepremičninsko družbo povezano z vplivno družino Polanič, ki obvladuje več področij, od **gradbeništva** (Pomgrad) do prehrane (Panvita). Tudi kakšnega političnega strica poznajo.

Kaj sledi, lahko predvidevamo. Ker se cikli ponavljajo. Mariborski nepremičninski balon se napihuje, banke že cvikajo pri kreditiranju. Sekira bo v med padla tistim, ki bodo stanovanja končali in prodali prvi ali pa bodo kako drugače spretni. Drugim in tretjim se lahko zgodi, da jim bo sekira padla na glavo. In spet bodo luknje.

Narejeno v Nemčiji ni več blagovna znamka, ki se prodaja sama od sebe

Tekst

Barbara Zimic, Frankfurt

Foto

Reuters

Kot vsaka »pravljica« se je tudi zgodba o nemškem gospodarskem vzponu začela krhati. Gospodarska rast od lanskega leta upada. Nemško gospodarstvo se je že dvakrat le za mišjo dlako izognilo tehnični recesiji in tudi napovedi niso pretirano rožnate. Prihodnje leto naj bi se BDP zvišal za manj kot odstotek – če upoštevamo dejstvo, da bo več delovnih dni, komaj za pol odstotka. Za to so krivi že znani zunanji dejavniki: trgovinska vojna med Kitajsko in ZDA in posledično krčenje trgovine, padajoče povpraševanje po nemškem izvozu, brexit in druga globalna trenja ter spremembe v globalnih proizvodnih verigah.

Razlog, da so trenja v globalni ekonomiji relativno močno prizadela nemško gospodarstvo, tiči v dejstvu, da je Nemčija v primerjavi z drugimi velikimi razvitimi gospodarstvi precej bolj odvisna od izvoza. Velika razvita gospodarstva se večinoma precej bolj zanašajo na domačo potrošnjo kot na izvoz. Za nekatere ekonomske in politične analitike je nemški ekonomski model velika hiba, za druge znak moči gospodarstva. Kot je za *Delo* povedal Nils Jannsen s kielskega Inštituta za svetovno gospodarstvo, visok delež izvoza dokazuje, da so nemška podjetja dobro vpeta v svetovno ekonomijo. »To lahko kratkoročno vodi v večja konjunkturna nihanja, dolgoročno pa zagotavlja višjo blaginjo.«

Gospodarski model: parazitiranje

A za nekatere, predvsem tuje kritike, pa ne izključno zanje, to na drugi strani pomeni, da Nemčija raste na račun svojih partnerjev. Ameriški predsednik Donald Trump in francoski predsednik Emmanuel Macron sta nemški gospodarski model označila za, grobo rečeno, parazitiranje. Nemčija z zategovanjem pasu, stiskanjem plač (slednje so se sicer v zadnjih nekaj letih vendarle začele precej dvigati), varčevanjem, proračunskimi presežki in re-

kordnimi presežki v plačilni bilanci destabilizira ekonomska razmerja znotraj EU. Pa tudi širše, na primer v odnosu do ZDA, zaradi česar Trump še vedno grozi s carinami.

Hans Kundnani, avtor knjige *Paradoks nemške moči*, sicer raziskovalec na Kraljevskem inštitutu za mednarodne zadeve v Londonu, je v nedavnem prispevku za *Frankfurter Allgemeine Zeitung* med drugim zapisal, da je premislek o nemškem ekonomskem modelu, ki temelji na izvozu, bržčas največji izziv za nemško politiko. Visoki trgovinski presežki nemškega gospodarstva so poskrbeli za nejevoljo partnerjev na nasprotni strani. Kundnani opozarja, da Nemčija v evrskem območju močno otežuje izravnano makroekonomskih neravnovesij med državami in ogroža dolgoročen obstoj skupne valute. In v teh trditvah ni osamljen. Tudi v nemški ekonomski srenji je že mogoče najti glasove, ki opozarjajo, da se bo Nemčija vendarle morala odpovedati črni ničli in začeti več investirati.

Investicijskih potreb je več kot dovolj: mobilno telefonsko omrežje je preluknjano bolj kot švicarski sir, gre reko v Nemčiji; obnove potrebnih je na tisoče mostov in kilometrov cest, z avtocestami vred; digitalizacija industrije je še le na začetku; avtomobilska industrija je na prelomnici; v zdravstvu, šolstvu, varstvu predšolskih otrok je manko zaposlenih ponekod že tako velik, da so ustanove prisiljene zapirati svoja vrata. Za lažjo predstavo: delež BDP, ki ga Nemčija namenja za investicije, se je od leta 2000 znižal z 21 na 17 odstotkov. V Nemškem inštitutu za ekonomske raziskave DIW so izračunali, da manko investicij v državi na podlagi tega padca znaša okoli 40 odstotkov BDP ali en trilijon evrov. Na inštitutu opozarjajo, da skromne investicije ogrožajo dolgoročno rast.

Jannsen se strinja, da investicije dolgo časa niso bile v središču pozornosti ekonomske politike. »Od leta 2001 se je vrednost javne infrastrukture skrčila za 6,5 odstotka. Lani je sicer država sredstva za investicije povečala za več kot deset odstotkov, a ker so hkrati cene v **gradbeništvu** narasle za pet odstotkov, je velik del teh sredstev izpuhtel v višjih cenah. V tem trenutku zato dodatno zvišanje javnih investicij ne bi imelo zelenih učinkov, saj so kapacitete prezasedene in bi bil učinek le dodatna rast cen. Bolj smiselno bi bilo dolgoročno stabilizirati raven sredstev za investicije, še zlasti na

lokalni ravni, saj so prav občine najbolj odgovorne za javne investicije. Na ta način bi investicije bile manj odvisne od konjunkturnih nihanj,« predlaga Jannsen in se tako pravzaprav zavzema za razrahljanje fiskalnega pravila, ki ga je Nemčija v ustavo zapisala leta 2009 in še posebej negativno vpliva prav na zadolževanje na lokalni in regionalni ravni.

Akutni problem – kriza v avtomobilski industriji

Vlada Angele Merkel se izzivov vsaj deloma zaveda, a vprašanje je, ali se jih loteva na pravi način oziroma ali so razmere že dovolj kritične, da bi se jih resneje lotila. Za zdaj vse kaže na to, da so v nemški vladi z razmerami v gospodarstvu zadovoljni. Proračun za prihodnje leto znova sledi cilju tako imenovane črne ničle oziroma izravnane proračuna. Minister za gospodarstvo Peter Altmeier je sicer zastavil »novo« industrijsko politiko države, napovedal investicije v e-mobilnost, financiranje razvoja baterij za električna vozila, e-polnilnic na cestnem omrežju, razvoj umetne inteligence, digitalizacijo industrije. V vladi se poigravajo tudi z idejo o zaostrovanju prevzemnih pogojev za tehnološko najnaprednejša podjetja. Zbodel jih je predvsem prevzemni pohod kitajskih podjetij, konkretnije prevzem Kuke. V vladi se namreč bojijo, da bi jim iz rok spolzele najnaprednejše tehnologije, še zlasti vse, ki slišijo na ime internet stvari in pri katerih so trenutno v ospredju v ZDA in nekateri azijski velikani.

Nils Jannsen opozarja, da bo morala vlada prej ali slej znova začeti razmišljati o ukrepih, ki bodo spodbujali rast. Trenutna upočasnitev rasti je, kot pravi, še najmanjši problem. Bolj ga skrbijo dolgoročni trendi, namreč staranje prebivalstva, ki bo močno znižalo potencialno rast nemškega gospodarstva. Vlada bo morala začeti sprejemati reforme, ki bodo zagotavljale dolgoročno stabilnost socialnih sistemov, zaposlene spodbujale k daljši delovni dobi in spodbujale investicije.

A trenutno mora nemško gospodarstvo poiskati rešitve za prvovrsten akutni problem – krizo v avtomobilski industriji. Res je, da je Tesla napovedala, da bo prvo tovarno električnih vozil v Evropi gradila v Nemčiji, kar naj bi dokazovalo, da je ta država še vedno svetovno številka ena v tej industriji. A prav nemška avtomobilska industrija je tista, ki jo je padec svetovnega povpraševanja najbolj prizadel. Do nedavnega je še veljala za alfo in omego v panogi v svetu, zdaj pa dokazuje, kako hitro je lahko primat načet. Za gonilo panoge je dolga leta veljal dizelski pogon. Vsako leto so bili motorji učinkovitejši in manj pogoltni, a afera z izpusti je razkrila, da so nemški avtomobilski velikani ohranjali primat s kopico umazanih laži. Ko so bile laži razkrite, se je zgodba o uspehu sesula kot hišica iz kart. Medtem so nemško avtomobilsko industrijo konkurenti začeli prehitovati po desni z električnimi in samovozečimi vozili, s pametnimi sistemi in umetno inteligen-

co. Namesto da bi električna vozila prodajali BMW, Volkswagen, Audi in Mercedes, jih prodaja Tesla.

Hkrati z e-mobilnostjo, pri kateri so Nemci povsem zaspali, je industrija utrpela šok še zaradi splošnega padca povpraševanja zaradi slabitve svetovnega gospodarstva, ki ga je v veliki meri povzročila trgovinska vojna med ZDA in Kitajsko. Padec povpraševanja je celo večji, kot je bil ob ekonomski krizi leta 2008, ko je nemška vlada priskočila na pomoč avtomobilski industriji s finančnimi injekcijami. Danes o podobnem paketu vlada ne razmišlja, je pa uvedla subvencije za nakupe električnih vozil.

Nemški avtomobilski velikani drug za drugim napovedujejo množična odpuščanja. Skupaj bo samo v nekaj letih v panogi zaposlenih za približno 30.000 manj ljudi. Gre za tektonske spremembe. Ne le v panogi, ampak tudi v celotnem nemškem gospodarstvu. Avtomobilska industrija, skupaj z dobavitelji in pomožnimi dejavnostmi, zaposluje kar okoli dva milijona ljudi. Je daleč največja panoga v predelovalnih dejavnostih in predstavlja velik delež izvoza, ki pa se od leta 2017 vztrajno krči. Carl Friedrich Benz, nemški avtomobilski pionir, danes zagotovo ne bi bil najbolj srečen.

V *Spieglu* so se ne tako davno spraševali, ali je nemško avtomobilsko industrijo sploh še mogoče rešiti. Predsednica CDU Annegret Kramp-Karrenbauer je na kongresu stranke, ki zadnje štiri vladne mandate kroji ekonomsko politiko države, potarnala, da se nemška industrija hvali s patenti izpred stotih let, vprašanje pa je, ali se bo lahko s kakšnim pohvalila tudi čez sto let. Čeprav ta stavek nemški industriji deloma dela krivico, pove tudi, da je nemška industrija vsaj deloma zaspala na starih lovoriških. Še posebej, ko gre za nove tehnologije, povezane z internetom stvari.

Samo drobtinice niso več dovolj

Nemci se radi pohvalijo, da je njihova industrija močna in izvozno uspešna zaradi kakovosti. *Narejeno v Nemčiji* je blagovna znamka, ki se prodaja sama od sebe. A vsi o tem niso tako prepričani. David Milleker, analitik iz Union Investment, je nedavno za finančni časnik *Capital* opozoril, da se izvozni primat nemške industrije v EU izteka. Pa ne zato, ker bi padla kakovost, kar bi pričakovali, če je izvoz odvisen predvsem od kakovosti, ampak zato, ker v industriji pešajo stroškovne prednosti. Nemčija je na prelomu v novo tisočletje veljala za bolnika Evrope, s trdovratno visoko brezposelnostjo in skromno gospodarsko rastjo. Nemci so se odločili stisniti zobe. Vlada socialdemokrata Gerharda Schröderja je skozi parlament spravila obsežno reformo *Agenda 2010*, ki je Nemce s prek 15-letno stagnacijo plač prisilila v varčevanje, podjetjem pa omogočila povečati cenovne konkurenčne prednosti glede na trgovinske partnerice.

Si predstavljate, da bi v Sloveniji dejali, da plač ne bomo višali 15 let, da bi pomagali iz-

voznemu gospodarstvu? Si predstavljate, da bi francoski predsednik Emmanuel Macron povedal Francozom kaj podobnega? Francozi bi ga dali na giljotino! Ne pa Nemci. Nemci so v dobro države in njenega gospodarstva pripravljene požreti tudi dolgoletno stagnacijo plač. Kot so se bili pripravljene po drugi svetovni vojni odpovedati vsem svojim prihrankom, da bi pomagali zagnati gospodarstvo in obnoviti državo. Ni splošno znano, a Nemci so ob koncu druge svetovne vojne v dobro gospodarstva določili valutno menjavo, ki je državljanskim prihrankom spremenila v prah.

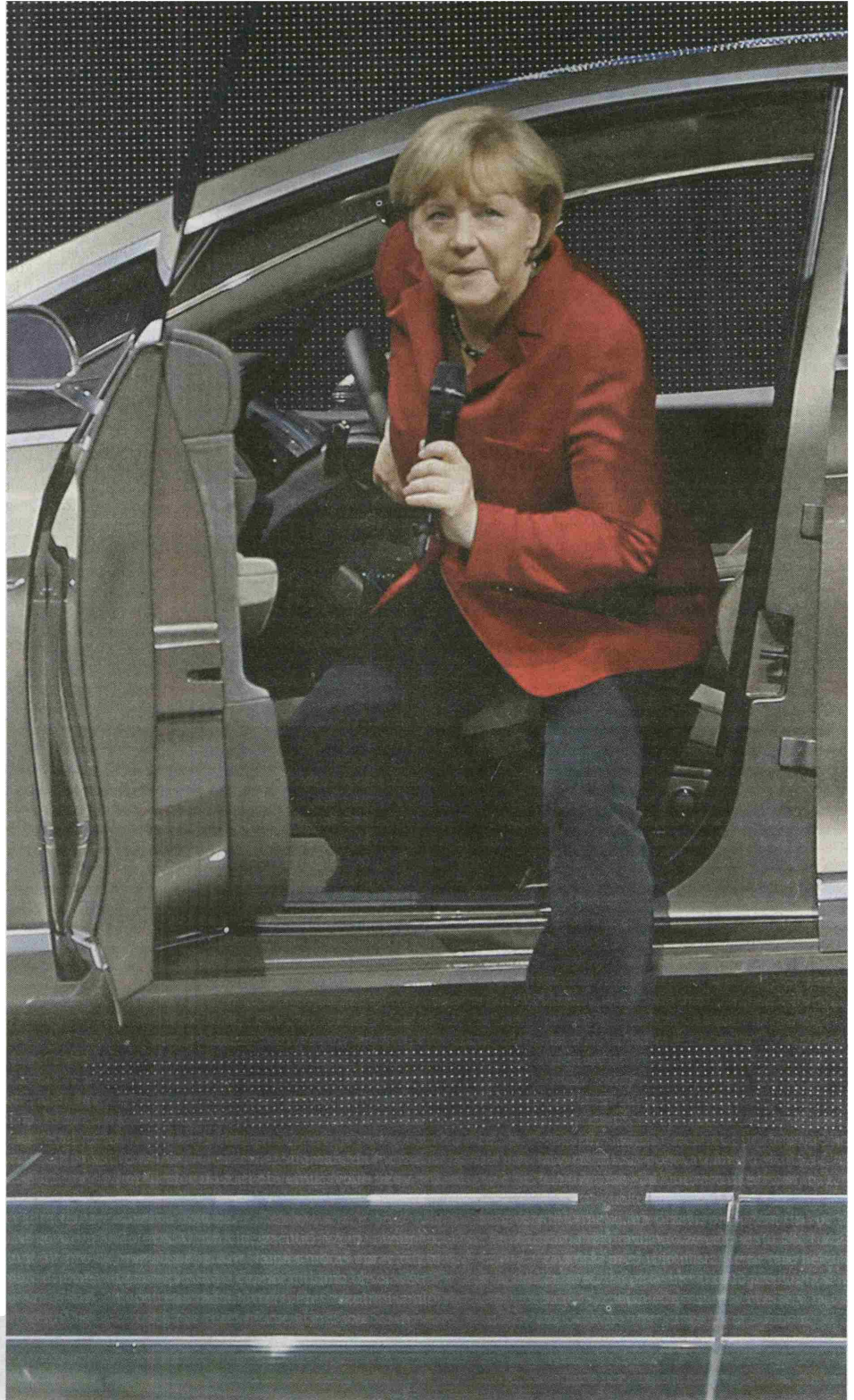
Tega je zdaj konec. Plače v Nemčiji se zadnja leta višajo in zahteve delojemalcev ne pojenjajo. Stavke z zahtevo po zvišanju plač za več odstotkov so postale stalnica v skoraj vseh panogah. Nemci niso več zadovoljni zgolj z drobtinicami. Dohodkovna neenakost se večja, nezadovoljstvo med ljudmi s socialno-ekonomskim modelom države pa posledično narašča. O tem, zakaj je Nemčiji v zadnjih desetih letih šlo tako dobro, je bilo prelitega že veliko črnih: podcenjen nemški evro, politika nizkih obrestnih mer ECB, stagnacija plač, kitajski uvoz ... Osredotočimo se na kitajski šok. Mnoge države so z vzponom Kitajske čutile močan glavobol, nemškemu gospodarstvu pa je odpiranje Kitajske koristilo. Po dostopnih izračunih je v Nemčiji zaradi vstopa Kitajske v mednarodne trgovinske in proizvodne tokove nastalo več delovnih mest, kot jih je izgubilo, natančneje okoli 400.000. Nemčiji je, po zaslugi specifične strukture izvoza, v kateri velik delež predstavljajo investicijske dobrine (stroji) in avtomobili, uspelo izkoristiti večje povpraševanje Kitajske po specifičnih tehničnih proizvodih, v katerih je Nemčija že od nekdaj svetovna velesila.

Kakšna bo torej prihodnost nemškega gospodarstva? Bržčas se je mogoče strinjati z Annegret Kramp-Karrenbauer, da nemška industrija morda ni vedno prva v inovacijah, da pa se zna prilagoditi in nadomestiti zaostanek. Na to je, ko vrag vzame šalo, pripravljeno tudi ljudstvo, kar so Nemci že večkrat dokazali. Je pa hkrati tudi res, da se tokrat inovacije dogajajo predvsem v storitvenem segmentu gospodarstva in storitve niso tista dejavnost, po kateri bi Nemci kakorkoli sloveli v svetu v pozitivnem smislu. Nemško gospodarstvo je tako pred dvojnimi izzivi: reformirati bo moralo ključno predelovalno panogo in spremeniti tudi svoj pogled na pomen storitev v ustvarjanju BDP. V nasprotnem bodo nemški politiki še dolgo zaman iskali nemška podjetja na lestvici največjih na svetu. ●

Nemški avtomobilski velikani drug za drugim napovedujejo množična odpuščanja. Skupaj bo samo v nekaj letih v panogi zaposlenih za približno 30.000 manj ljudi. Gre za tektonske spremembe. Avtomobilska industrija, skupaj z dobavitelji in pomožnimi dejavnostmi, zaposluje kar okoli dva milijona ljudi.

Si predstavljate, da bi v Sloveniji dejali, da plač ne bomo višali 15 let, da bi pomagali izvoznemu gospodarstvu? Si predstavljate, da bi Emmanuel Macron povedal Francozom kaj podobnega? Francozi bi ga dali na giljotino! Ne pa Nemci. Nemci so v dobro države in njenega gospodarstva pripravljene požreti tudi dolgoletno stagnacijo plač.

Globoko ekonomsko krizo, ki je leta 2008 pretresla svet, je Nemčija preživela samo z nekaj praskami. V povprečju je v zadnjih desetih letih dosegala okoli enoinpolodstotno gospodarsko rast. To na prvi pogled ni videti veliko, a je za razvito veliko gospodarstvo spodoben rezultat. Brezposelnost je v tem času padla na rekordno nizkih pet odstotkov. Era kanclerke Angele Merkel se bo v zgodovino zapisala kot eno ekonomsko najugodnejših obdobjev v nemški zgodovini.

● Nemška avtomobilska industrija, ki jo do nedavnega še veljala za alfo in omego v panogi v svetu, je tista, ki jo je padec svetovnega povpraševanja najbolj prizadel.

POVIR • Cerkev na Guri bo tretji primer obnove kamnite strehe z rezanimi skrlami - Domačini začeli zbirati denar

Obnovili bodo skrlato streho cerkve na Guri

“Streho za Guro bomo dosegli, ker imamo Guro vsi radi,” je delil odločenost krajanov KS Povir njen predsednik Franko Uršič na predstavitvi priprav za obnovo skrlate strehe cerkve na hribu Gura med Povirjem in Plešivico. Cerkev je vzorčni primer uporabe avtohtonega kamna za gradnjo, ki daje razpoznavni pečat kulturne krajine vzdolž Jadranske obale.

• MARICA URŠIČ ZUPAN

Kdaj točno so na 510 metrov visokem hribu Gura zgradili cerkev in jo posvetili Marijinemu vnebovzetju, ni znano. “Prvič je omenjena leta 1665, vendar je v osnovi še srednjeveška,” pravi Minka Osojnik, višja konservatorica v novogoriškem zavodu za varstvo kulturne dediščine. Cerkev ima lepo oblikovan prezbiterij, zaključen s tremi stranicami, ki je nekoliko ožji od cerkvene ladje. Ta je bila obokana leta 1808, ob zadnji večji prenovi cerkve.

Cesar in cesarica prispevala za zvonik

Pol stoletja kasneje so ji dogradili zvonik. Z gradnjo so začeli že leta 1816, a je zmanjkalo denarja. Kot piše v župnijski knjigi iz leta 1863, so se “zidave zvonika

pri podružnici Naše ljube Gospe na Guri” ponovno lotili leta 1863 in jo v istem letu tudi zaključili, tudi zaradi znatnega prispevka samega cesarskega dvora: “Njegovo veličanstvo cesar Ferdinand I. in cesarica Marija Ana sta na prošnjo cerkvenega predstojništva omenjene cerkve za to gradnjo milostno prispevala podpora 400 goldinarjev avstrijske veljave.”

Stroške in delo so že takrat natančno beležili: “Ko so suplenti in drugi občinski možje porazdelili prispevke za stroške na prebivalce župnije in ko je bilo pripeljano še vse drugo, pesek, kamenje, apno, deske, tramovi in tako naprej, so 13. aprila v pisarni občinskega urada v Sežani sklenili in podpisali pogodbo z zidarjem Mihaelom Blažkom iz Lokavca pri Ajdovščini in kamnosekom Jožefom Vrabcem iz Koprive.” Skladno s pogodbo sta 1. junija začela z gradnjo in jo 5. septembra dokončala.

Češnje za zvonik

Prispevek dunajskega dvora ni bil majhen, znašal je skoraj tretjino vseh stroškov, saj je, kot izhaja iz kronike, gradnja zvonika stala 1400 goldinarjev.

Do manjkajoče vsote so si domačini pomagali tudi s prodajo - češenj. “Leto 1863 je bilo posebno blagoslovljeno s češnjami, ki jih v preteklem letu zaradi mraza in pozebe sploh ni bilo. Sam kraj Povir je po pripovedovanju dobil zanje več kot 1000 goldinarjev,” je

besede iz župnijske kronike povzela Vera Bernetič, članica župnijskega gospodarskega sveta.

“Bil bi zločin, če tega ne bi ohranili”

Cerkev je izjemna kulturna dediščina. “Ta cerkev je kot lapidarij. Ima izjemno lepe kamnite detajle - portal, jerte, vence ... In z valovitimi skrlami na strehi je tudi zelo fotogenična. Bil bi zločin, če tega ne bi ohranili!” pravi divjaški arhitekt Stojan Lipolt.

Za obnovo je že skrajni čas, poudarja Osojnikova, pritrjujejo pa ji tudi domačini, brez katerih bi se cerkev že sesula sama vase. Pri tem izpostavljajo delo Franeta Škrinjarja iz Povirja. “Opravil je številna dela, ki so prispevala k temu, da cerkev še stoji,” se mu je v povirskem združenem domu javno zahvalila članica župnijskega gospodarskega sveta Mariica Tavčar.

Župnijski gospodarski svet se je priprav na obnovo lotil že pred več kot letom dni. Veliko dela je imel s pridobivanjem gradbenega dovoljenja, ker cerkev ni imela okrog stavbe skoraj nič zemljišča, niti toliko, da bi nanj postavili gradbene odre. Z veliko truda so to uredili in gradbeno dovoljenje zdaj imajo. Pridobili so tudi ponudbi izvajalcev, Prenove Ozbič in Konstrukcije - Gradbeništvo Perčič, edinih, ki imata reference za prekrivanje skrlatih streh. Obe znašata približno 200.000 evrov.

Tretji primer strehe z novimi skrlami

A denar pri obnovi skrlate strehe še ni dovolj. Veliko je cerkva, tudi na Primorskem, na katerih so skrlato streho zamenjali s korci ali drugimi kritinami. “Za naše območje značilne kamnite strehe cerkva so se začele umikati, ker skrl ni bilo na tržišču,” priznava vodja novogoriške enote zavoda za varstvo kulturne dediščine Ernesta Drole. Rešitev je prinesel mednarodni projekt RoofOfRock, v katerem so strokovnjaki našli kompromisno rešitev: prekrivanje streh z rezanimi skrlami iz kamnoloma pri Povirju. “Te skrle niso lomljene, kot so bile originalne. A z njimi ohranjamo videz in naklon strehe ter veduto z enakim materialom, ki pa je pridobljen na sodobnejši način,” pojasni Droletova.

Do zdaj so v Sloveniji na tak način prekrili dve cerkvi, obe na Primorskem: v Podnanosu in Dolenji vasi. Ker leži povirski kamnolom le lučaj stran od cerkve na Guri, bi bil seveda greh, če bi to cerkev prekrili z drugo kritino. “Imamo domačo surovino, imamo znanje in izjemno kulturno dediščino. Če verjameš v cilj, se da marsikaj doseči. Streho za Guro bomo dosegli, ker imamo Guro vsi radi,” je župljanom stopil ob bok tudi Franko Uršič, predsednik Krajevne skupnosti Povir. •

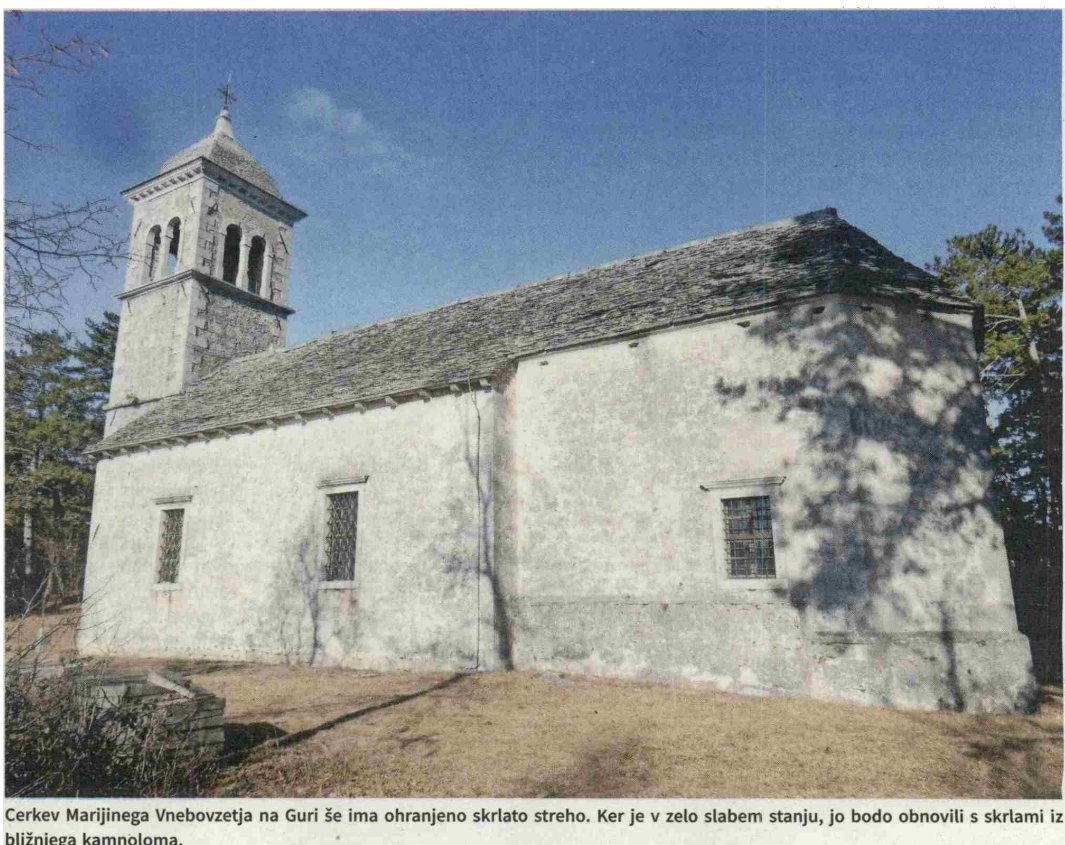
200.000

evrov znaša predračun za

obnovo skrlate strehe cerkve na Guri

Kako brez češenj zbrati 200.000 evrov

Če so pred 350 leti dobršen del denarja domačini zbrali s prodajo češenj, si tokrat z njimi ne bodo mogli pomagati, saj jih je v Povirju in okoliških vaseh le še za domačo rabo. Računajo pa na pomoč "dvora". Že lani se je župnija prijaviła na razpis kulturnega ministrstva, a je delila usodo mnogih neizbranih projektov. Prijavili se bodo tudi prihodnje leto, upajo tudi na pomoč sežanske občine. Svoj delež pa so že začeli zbirati, na posameznike in podjetja so naslovili prošnjo, da po svojih močeh prispevajo za obnovo na račun Župnije Sežana SI56 0510 0801 6014 498 s pripisom "Za Guro" pri namenu plačila.

Cerkev Marijinega Vnebovzetja na Guri še ima ohranjeno skrlato streho. Ker je v zelo slabem stanju, jo bodo obnovili s skrlami iz bližnjega kamnoloma.

Evropska škofovska komisija pozdravlja »zeleni dogovor«

13. 12. 2019 | [Mojca M. Štefanič](#)

Glavni tajnik ComECE Barrios: Evropa mora »pri skrbi za naše okolje prevzeti vodilno vlogo«.

Komisija evropskih škofovskih konferenc pri Evropski zvezi ComECE pozdravlja »Green Deal« (Zeleni dogovor), ki ga je predstavila Evropska komisija. Evropa bi morala »pri skrbi za naše okolje prevzeti vodilno vlogo,« je v pogovoru za nemško katoliško agencijo *KNA* v Bruslju dejal glavni tajnik ComECE Manuel Barrios Prieto, ki si želi, da bi evropske ustanove na podlagi »zelenega dogovora« spodbudile »resnično okoljsko spreobrnjenje« v bolj trajnostno družbo za prihodnje rodove. Pri tem pa se seveda ne sme nikogar zapostaviti.

Nova predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen je »zeleni dogovor« v Bruslju predstavila minulo sredo. Jedro dogovora je podnebna nevtralnost do leta 2050, ki naj bi jo dosegli z okoli 50 ukrepi na področju prometa, kmetijstva, energetike, industrije in **gradbeništva**. Von der Leynova si želi, da bi »Green Deal« postal nova strategija rasti v Evropi: »Naš cilj je, da bi gospodarstvo spravili z našim planetom.«

Vir: Kathpress

Foto: splet

Zavrč • Poškodbe na hiši vedno večje, občina odgovornost doslej zanikala „Strah me je, da se v hiši več ne bo dalo živeti“

Nočni mori Martina Vesenjaka, ki se je začela to jesen, ni videti konca. Na stanovanjski hiši so se začele širiti razpoke, ki so sedaj vidne na več mestih. Vesenjaka pa ne skrbi toliko podoba vedno bolj razpokane hiše, pač pa, da se bodo poškodbe širile in tako zamajale varnost njegovega doma, saj bi to pomenilo, da se bodo slej ko prej iz hiše morali izseliti.

Čas v jeseni življenja bi moral biti brezskrben. Pri svojih 80 letih pa Vesenjaka ne spi mirno, kljub prijetnim spominom: „V to hišo sem se z družino preselil leta 1966. Takrat je bila to še zidanica, ki smo jo počasi urejali. Postala je naš dom, kjer sta odraščala tudi moja otroka. Polna je lepih spominov. Rad živim tukaj. Najraje sem zunaj, vedno si najdem kaj za opraviti. Imamo še živali, za katere skrbim.“

V zadnjem času pa ga vse močnejše pestijo skrbi, ki bi mu v tem obdobju življenja morale biti prihranjene: „Na hiši se vidijo poškodbe, zidovi so popokani, razpoke pa gredo skozi zid v notranjost bivalnih prostorov. Zaradi tega me skrbi. Če se bodo poškodbe širile, ne vem, kam bom šel živeti.“ V primeru, da do tega pride, bo Vesenjaka prihodnost močno zaznamovana. Skromna pokojnina namreč ne bo zagotavljala brezskrbne prihodnosti. Vprašljiva pa bo še prihodnost njegovega vnuka in snahe, ki tudi živita v delu hiše.

Poškodbe zaradi težkih tovornjakov v času sanacije plazu

»V času sanacije plazu se je po tej ozki cesti vozilo ogromno težkih tovornjakov. Na ovinku pred hišo so tovornjaki tudi ustavljali in večkrat zapeljali naprej in nazaj, da so lahko zvozili ovinek. V hiši sem čutil tresenje, sploh, ko so bili tovornjaki polni gramoza. Širilo se se začele razpoke, ki jih pred sanacijo plazu ni bilo. Ob koncu del sem o tem obvestil občino. Prišli so pogledat, podžupan Robert Vuzem in še en gospod. Poslušali so me, vendar trdijo, da je hiša pač stara. S tem se ne strinjam, saj stoji še dosti starejših hiš. Na koncu nismo našli skupnega jezika,« pojasnjuje Martin Vesenjaka.

Cesta ni bila modernizirana po nasvetih strokovnjakov

Pred dvajsetimi leti, ko se je cesta modernizirala, je občina sicer pridobila strokovna mnenja glede načina izvedbe, a jih očitno ni (povsem) upoštevala. »Takrat sem bil v občinskem svetu in prav zaradi neupoštevanja strokovnih mnenj, ki so prejudicirala škodo za hišo ob nestrokovni izvedbi ceste, sem odstopil. Nisem se strinjal s tem, da govorimo eno, delamo pa drugo,« se je spominjal Vesenjaka.

Še danes hrani mnenje sodnega izvedenca za gradbeništvo Franca Prelesnika. Po naročilu občine je v letu 1996 podal ugotovitve gradbenega stanja hiše in morebitnih poškodb, ki bi bile posledica motornega prometa. Hrani pa tudi dokument, ki ga je izdal Zavod za gradbeništvo Slovenije, v katerem so določeni načini izvedbe problematičnega dela ceste. Oba dokumenta pritrujeta besedam Vesenjaka, da motorni promet povzroča kvarne posledice za hišo. Po njegovem pričevanju so se ta priporočila pri izvedbi ceste prezrla. Za to naj bi bili po njegovih besedah odgovorni gradbinci in takratni občinski svet, iz katerega je tudi protestno izstopil. Meni, da so na občini s tem želeli prihraniti denar iz hitreje zaključiti dela.

Na občini se ne čutijo odgovorne za nastalo škodo

Na občini so o zadevi dobro obveščeni. Župan Slavko Pravdič je povedal: »Takoj po prejemu dopisa Martina Vesenjaka sem, na teren na ogled situacije poslal strokovno službo. Gradbeni inženir Slavko Bratuša je opravil ogled, prisoten

je bil tudi Vesenjaka. Strokovno mnenje je, da prihaja do odpadanja barve na fasadi na vogalu hiše zaradi vlage, razpoke na barvi fasade pa je stara in je nastala zaradi lastnosti objekta (starosti hiše). Na cesti, ki teče ob hiši, ni vidna nobena poškodba. Zlomil se je rob asfalta cestišča v križišču cest, in sicer na začetku druge ceste, ki ni v neposredni bližini omenjenega objekta.» Poleg tega je župan Pravdič sprva zavrnil Vesenjakeve navedbe, da je tovorni promet, ki je bil v času sanacije plazu povečan, povzročil škodo na nepremičnini. Dodal je še: »Glede na videno in ugotovljeno ni škode na objektu, ki bi nastala zaradi posledic saniranja plazu v bližini.»

Preostane le še sodišče

Vesenjaka, skromen, kot je, ne pričakuje nobene odškodnine. »Želim si le, da bi v prihodnosti na tem odseku omejili promet za težka tovorna vozila in velike traktorje. Na ta način škoda na hiši ne bo tako napredovala. Če občina ne bo rešila problema, bom zadevo predal sodišču. Želim si, da se mirno dogovorimo tu, med seboj, v Zavrču. Ne zdi se mi prav, da bi z denarjem občanov plačevali še sodišče in advokate.»

V času, odkar se je Vesenjaka obrnil na naš medij, pa so se na občini le odločili stopiti korak bližje. Začeli so postopke za omejitev tovarnega prometa na tej cesti. Kako hitro jim bo uspelo postaviti table, še ni znano. Dejstvo pa je, da nekaterih večjih vozil ne bo mogoče umakniti s te ceste. Še naprej bodo cesto obremenjevali šolski avtobus, smetarski tovornjaki in vozila, ki v zimskem času čistijo sneg.

Karmen Grnjak

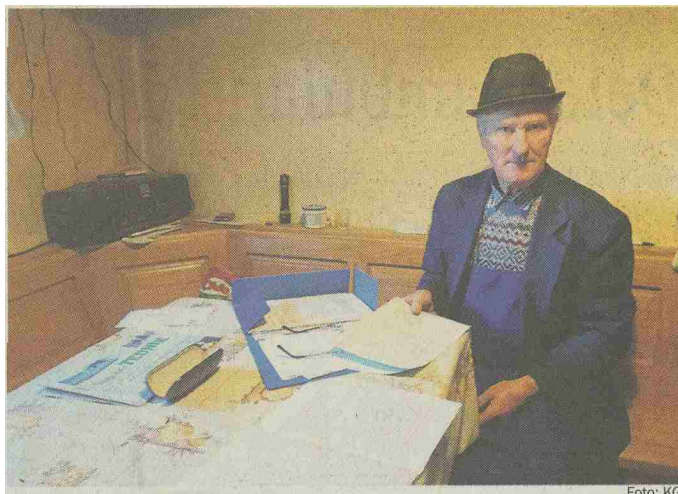

Foto: KG

Martin Vesenjak: „Te dokumente še vedno hranim. V njih je točno zapisano, kako bi cesta morala biti narejena.“

Ocena o stanju hiše:

„Temeljenje objektov in sestava tal glede nosilnosti nista problematična. Edini kvarni vpliv na objekte predstavlja prometna obremenitev oziroma tresljaji, ki se lahko prenašajo pri večji obremenitvi na objekte.“

Zavod je v poročilu predlagal: »Na navedenem odseku naj se izvede cesta s premostitvenim objektom, ki bo preprečil prenos tresljajev na objekte. Predlagana rešitev s premostitvenim objektom v celoti zagotavlja, da prometna obremenitev ne bo kvarno vplivala na objekte.“

Iz poročila je razvidno tudi, da je Zavod predvidel posebne postopke za dotični odsek že med samo modernizacijo, ki ne bi imeli neugodnih učinkov na nepremičnino. Določena je bila dimenzija temeljev premostitvenega objekta. Kopanje bi moralo biti izvedeno ročno, med drugim pa bi ob temeljih premostitve morala biti izvedena drenaža z nepropustno folijo ali glinastim nabojem, da ne bi prihajalo do zamakanja objekta.

Vir: Poročilo Zavoda za [gradbeništvo](#) Slovenije, Poročilo št. P 10/99-710-107

Foto: KG

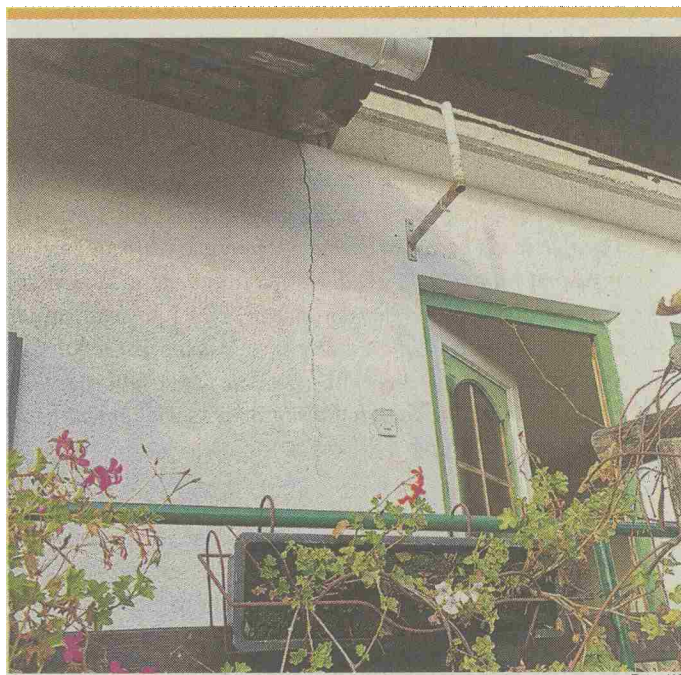
Razpoke na zidovih ob cesti.

Martin Vesenjajk: „Ne zahtevam odškodnine! Želim le, da se cesta zapre za ves težek promet, kot so tovornjaki in veliki traktorji.“

Vesenjajk ob robu hiše, kjer se posledice prometa najbolj poznajo.

Razpoke so že vidne na zidovih, ki stojijo na dvoriščni strani.

Inženir že pred 13 leti predlagal drugo traso ceste

Dipl. gradb. ing. Franc Prelesnik je v izvedenskem poročilu iz leta 1996 ocenil, da promet, ki poteka po (takrat še makadamski) cesti, povzroča delne poškodbe na stenah stanovanjske hiše, ki je Vesenjakov dom. V dokumentu pa je tudi napovedal: „Lahko predvidevamo, da se bo po rekonstruirani cesti močno povečal tranzitni promet, kar bo povečalo možnost nadaljnjih poškodb na predmetni hiši.“

Še več; ker naj bi bil prostor med hišama Turški Vrh 100 in Turški Vrh 99 preozek, je inženir celo predlagal, da bi cesto speljali po drugi strani Vesenjakove domačije: „Boljša rešitev je prestavitev trase ne tem odseku po zgornjem robu vinograda pod predmetno hišo.“

Vsaka odločitev ima posledice

Čeprav se je nekdanjemu vodstvu občine kratkoročno splačalo v projekt modernizacije vložiti manj sredstev in pohiteti z izvedbo, pa danes posledice čuti občan, z rešitvami pa se mora ukvarjati novo vodstvo.

Kdo bo odgovarjal, če se na tem odseku ceste zgodi, da vozilo zaradi slabih temeljev ceste zdrsne v klet hiše?

Doslej so bili za povzročeno stanje odgovorni tisti, ki so se odločili, da strokovnjakov ne bodo upoštevali. Štafeta odgovornosti pa je z jasnimi opozorili Vesenjaka prešla v roke sedanjemu vodstvu občine.

Zadnji razvoj dogodkov kaže, da bo občina prav zaradi objave te zgodbe odgovorneje pristopila k reševanju problema. Ne nazadnje po tej poti vsako jutro pelje (tudi) šolski avtobus.

Komentiramo

Šarlatanstvo in nesposobnost vladajoče politike

Največja dilema pristašev demokracije je, kako jo ubraniti pred tistimi, ki jo zlorabljajo za to, da jo rušijo.

Spominjam se, kako sem se leta 2010 v New Yorku prvič srečala s skupino konservativnih Američank, ki so brez kakršnihkoli resnih argumentov, z lažmi in potvorbami, na konferenci, ki so jo sklicale v dvorani nekega hotela, napadale teoretski koncept družbene konstrukcije spolov, na katerem od leta 1995 temelji globalen politični konsenz o tem, kako bi kazalo ukrepati proti še vedno močni diskriminaciji in precejšnji prisotnosti nasilja nad ženskami in deklicami povsod po svetu. Bilo je skrajno bizarno poslušati, kako da tako imenovana »ideologija spolov« ogroža naravno vlogo moških, da vodijo družino s čvrsto roko in skrbijo za svojo žensko, kako da uničuje svete družinske vrednote, kako s spolno vzgojo v šolah pohujšuje in seksualizira nedolžne otroke ter jih napeljuje v homoseksualnost, kako ženske spodbuja k razvratnemu spolnemu življenju in jih sili v detomorilstvo z uporabo kontracepcije ter prakticiranjem legalnega splava. Če bi mi kdo takrat rekel, da bodo čez slabih deset let skoraj vse te blodnje uradni argumenti vladajoče politike v ZDA, na Poljskem, Madžarskem, v Bolgariji, celo na Hrvaškem, bi si mislila, da ni pri pravi.

Kako se je to lahko zgodilo? Razlogov je več in so zelo prepleteni. Družbena pogodba med delom in kapitalom v najrazvitejšem svetu, ki so jo močno sindikalizirani delavci zahodnega sveta v času hladne vojne izsilili po drugi svetovni vojni, je bila po tihem odpravljena v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Davki na dobičke so postopoma, a vztrajno padali, realne plače zaposlenih so stagnirale, socialna država se je povsod krčila, premoženje se je začelo kopičiti v rokah peščice. Neoliberalna globalizacija je močno načela tradicionalne načine življenja visoko industrializiranih družb, v katere je bil zelo priročno vgrajen kapitalizmu prilagojen patriarhat. Prekaren, torej drugorazreden položaj žensk na trgu dela, koncept, da sta žensko neplačano delo za dom in skrb za otroke ter druge nemočne družinske člane samoumevna ženska dolžnost, njena zaposlitev izven doma pa samo priboljšek k moški plači, saj je moški primaren ali, če je le sposoben dovolj zaslužiti, edini hranitelj družine, je bil stalnica kapitalističnega razumevanja družine in odnosov med spoloma.

Toda v devetdesetih letih prejšnjega stoletja

so padec Berlinskega zidu, staranje prebivalstva v razvitem svetu, rahljanje regulacije trga dela ter krčenje in preseljevanje tradicionalnih industrijskih panog s svetovnega severa in zahoda na svetovni vzhod in jug postopoma z vso silo udarili tudi mnoge moške delavce. Brez dveh zaslužkov na družino že dolgo ni več mogoče preživeti ne v ZDA ne v Nemčiji ne v Švici. Celotno prevladujoče konservativne politike v EU so se bile prisiljene strinjati s socialnimi demokrati in začeti razglašati »enako ekonomsko neodvisnost žensk« ter nujnost »uskajevanja dela in zasebnega življenja za oba spola«, kar je bilo prej vedno prihranjeno samo za ženske.

Nezadovoljstvu izgubarjev globalizacije je dno dokončno izbila globalna finančna kriza leta 2008, še zlasti na začetku, ko so se zamajale tudi klasično donosne moške panoge: bančništvo, zavarovalništvo, **gradbeništvo**, težka industrija, avtomobilska in letalska industrija. Žensko gibanje v EU je moralo politikom norega zatiskanja pasu več let s številkami dokazovati, da so njihovi ukrepi še bistveno bolj kot klasične moške panoge, ki so jih vse vlade reševale z velikodušnimi finančnimi injekcijami in subvencijami iz javnih virov, prizadele ženske, otroke, mlade ljudi, bolne, ostarele in obnemogle.

Toda hudič množičnega nezadovoljstva je že ušel iz steklenice, ni ga več mogoče potlačiti nazaj. Besni ljudje so privreli na ceste, preplavili družbene medije in zahtevajo politiko, ki bo reševala njihove vsakdanje probleme: zahtevajo spodobno zaposlitev in plačo, pravico do svobodnih izbir v osebnem življenju, dostop do izobrazbe, stanovanja, zdravja, varne in dostojanstvene starosti, pravico do soodločanja o vsem, kar jih neposredno zadeva, otroci pozivajo k ukrepanju proti podnebnim grožnjam!

Vladajoča sredinska politika teh zahtev ljudi ni niti poskušala rešiti z brzdanjem globalnega finančnega kapitala in prerazdelitvijo bogastva v korist dela, še manj s krepitvijo participativne demokracije, ampak se je začela spogledovati z avtokracijo in radikalno desnico. Vsi smo lahko videli krokodilje solze najbolj vplivnih ljudi sveta na letnih srečanjih v Davosu in jih poslušali, kako zadnja leta vijejo roke nad tem, da je bogastvo vsega sveta nakopičeno v rokah 3 odstotkov najbogatejših zemljanov.

Radikalna desnica pa je ljudem, podobno kot po prvi svetovni vojni, ponudila »dežurne

krivce« za poslabšanje položaja domače delovne sile: korumpirane elite, ki jih je treba nadomestiti z njihovimi tako imenovanimi novimi obrazi, tujce – ekonomske imigrante, ki jih je treba izgnati, feministke, ki jim je treba pokazati, kdo edini lahko nosi hlače v družbi in družini, ter manjšine vseh vrst, ki jih je treba izbrisati ali vsaj utišati. Tako gibanje za enakost spolov postaja kolateralna škoda nesposobnosti sredinskih strank, da bi krizo in zaton neoliberalnega kapitalizma nadomestile z razvojnim modelom ekološko vzdržne ekonomije in širjenjem nabora univerzalnih nedeljivih ekonomskih, socialnih in osebnih pravic.

Težava reševanja pravih vprašanj z odgovori na napačna v času krize je navadno v tem, da zaradi popolne izgube zaupanja v vse institucije, na katere se je še do včeraj opiralo družbeno soglasje o tem, kaj lahko velja za dobro utemeljena znanstvena stališča, v družbenem dialogu kot povsem enakovredna začnejo nastopati tudi osebna stališča tistih, ki izhajajo iz mnenj, občutkov, stereotipov, strahov, predsodkov, zamer in frustracij. Pa tudi to bi se dalo prenesti, če ne bi tako nepregleden družbeni dialog nenadoma začel dobivati podobe gostilniških debat, če ne bi jezika argumentov začel zamenjevati sovražni govor, ta pa se prav hitro lahko sprevrže v gostilniški pretep.

Pot od Münchenskih pivnic do razbijanja ju-

dovskih izložb in sežiganja knjig ter od tam do vojn in taborišč smrti pa, kot vemo, ni bila prav dolga. V Ljubljani so skrajneži že razbili okna znane profesorice in feministke dr. Svetlane Slapšak, predsednik državnega sveta je *Večeru* javno svetoval, naj se je znebi kot kolumnistke, ker bojda odganja bralce, po internetu dobiva grožnje s smrtjo. Verbalnim napadom antifeministov na angleške borke za pravice žensk v rumenih medijih so sledile grožnje s smrtjo po internetu, zgodba pa se je končala z umorom laburistične feministične poslanke Jo Cox.

Kako lahko tisti, ki si domišljamo, da smo napredni ljudje, ustavimo tak razvoj stvari? Če si rečemo, da se z obskurnimi šarlatanskimi posegi v javni dialog o pomembnih družbenih vprašanjih ne kaže ukvarjati, se nam zna zgoditi, da nam bo že jutri to šarlatanstvo narekovalo življenje z dekreti z ministrstev. Če se usmerimo samo v to, da pokažemo svoje nestrinjanje in ogorčenje nad enačenjem stroke ter nekulturne rabe kvaziznanosti, bo neželjeni rezultat tudi ta, da se bo šarlatanstvo bolje prodajalo. Storit moramo mnogo več. Ves čas moramo razgaljati skrito zvezo med razcvetom nekulture in šarlatanstva v javnem političnem dialogu ter nesposobnostjo vladajoče politike, da rešuje hude vsakdanje probleme ljudi, in se boriti za to, da se to spremeni.

SONJA LOKAR, Ljubljana

TRST - Danes Čezmejni zaposlitveni sejem Euradria

Contamination Lab v prostorih nekdanje vojaške bolnišnice (v Ul. Fabio Severo 40) bo danes dopoldne gostil čezmejni zaposlitveni sejem Euradria Cross-Border Speed Date, na katerem se bodo srečali delodajalci in iskalci zaposlitve s čezmejnega prostora. V projektu Euradria sodelujejo sindikati, agencije, zavodi in stanovske organizacije iz Italije in Slovenije, med njimi tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje in podjetje Servis, dogodek podpirata Dežela Furlanija - Julijska krajina in Zavod RS za zaposlovanje.

Predstavilo se bo več kot sto predhodno registriranih iskalcev zaposlitve, svoje ponudbe pa je na spletni strani projekta www.euradria.eu že objavilo dobrih dvajset delodajalcev s področij kovinarstva, visoke tehnologije, **gradbeništva**, trgovine, transporta, hotelirstva in zdravstva.

Projekt se je začel januarja letos s finančno dotacijo v višini 432 tisoč evrov, navaja deželna tiskovna agencija ARC, zaključil pa se bo konec leta. V tem letu so partnerji priredili srečanja tudi v Kopru in Novi Gorici, dve institucionalni srečanja na temo obdavčitev in družbene varnosti ter zagnali že omenjeni informativni spletni portal.

GOSPODARSTVO, PETEK, 13. DECEMBER 2019 GZS

Imenovan Strateški svet GZS za okolje

UO GZS na 3. seji v luči problematike podnebnih sprememb

Članom Upravnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije (UO GZS) je na včerajšnji seji minister za finance dr. Andrej Bertoncelj predstavil pogled ministrstva na makroekonomsko in fiskalno okolje. Upravni odbor je sprejel tudi Integralni plan dela GZS za leto 2020 in imenoval pogajalsko skupino za pogajanja za sklenitev sporazuma s SAZOR ter Strateški svet GZS za okolje.

Minister Andrej Bertoncelj je uvodoma predstavil pogled Ministrstva za finance na širše makroekonomsko in fiskalno okolje v Sloveniji. V svojem nagovoru je poudaril uresničevanje strateških ciljev ministrstva, to je doseganje proračunskih presežkov, zniževanje javnega dolga in strukturno uravnoteženost proračuna, kar zagotavlja makroekonomsko stabilnost. Ob tem je izpostavil pomen štirih ključnih strukturnih reform, pokojninske, zdravstvene, davčne in reforme trga dela. Ključni cilj slovenskega gospodarstva je po njegovem mnenju rast dodane vrednosti, kar kot enega ključnih izzivov poudarja tudi Gospodarske zbornice Slovenije.

V razpravi s finančnim ministrom so člani Upravnega odbora med drugim opozorili na problematiko financiranja raziskav in razvoja, obdavčitve nepremičnin, vprašanje trošarin, davka na digitalne storitve ter povečevanja socialnih transferjev. Minister Bertoncelj je ob koncu ponovno poudaril, da si bo vlada še naprej prizadevala za izpeljavo strukturnih reform; da pa je za doseg visoko produktivnega gospodarstva, ki ustvarja dodano vrednost za vse, pri tem pa ohranjalo zdravo naravno okolje, nujen širok družbeni konsenz. Pregled aktivnosti GZS v letu 2019 ter plan dela za prihodnje leto je v nadaljevanju predstavila generalna direktorica GZS mag. Sonja Šmuc. Člani UO GZS so sprejeli predlog Integralnega plana GZS za leto 2020 in ga predlagali v potrditev Skupščini GZS.

Člani Upravnega odbora so nato prisluhnili še poročilom o aktivnostih petih strateških svetov GZS. Največji del aktivnosti Strateškega sveta za kadre, izobraževanje in trg dela je bil posvečen problematiki zagotavljanja ustreznih delavcev, ki jih na trgu primanjkuje in v okviru tega tudi zaposlovanja tujcev, kjer se podjetja srečujejo z administrativnimi ovirami. Zato so med drugim predlagali razširitev liste upravičenih sezonskih del in opozorili na dolge postopke in preobsežno dokumentacijo ter na potrebo po preprečevanju zlorab, ki mečejo črno luč na vse delodajalce, ki zaposlujejo tujce.

Strateški svet za kolektivno dogovarjanje je v oktobru oblikoval Priporočila za ublažitev učinkov novele Zakona o minimalni plači (ZMP), ki jih je sprejel tudi UO GZS. Sodelovali so pri organizaciji Dneva delodajalcev z naslovom Skupaj do sodobnega plačnega modela ter seminarjev za delodajalce na temo, kako pristopiti k ukrepom ublažitve učinkov uveljavitve sprememb ZMP po 1. 1. 2020. Ves čas potekajo pogajanja za spremembe in dopolnitve kolektivnih pogodb devetih dejavnosti.

Strateški svet za energetske prehod je podal svoje pripombe na osnutek Nacionalnega energetskega in podnebne načrta (NEPN) ter Zakon o podnebni politiki, aktivno pa se je vključil tudi v pripravo celostne presoje vplivov na okolje (CPVO). Navezali so nove povezave s Strateškim svetom za metalurgijo ter energetske intenzivno industrijo ter organizirali posvet FutureFlow za vključevanje industrije kot aktivnih odjemalcev.

Strateški svet za investicije in **gradbeništvo** si je aktivno prizadeval za pospešitev izdajanja okoljevarstvenih dovoljenj pri ARSO ter se posvetil vprašanju vlog civilnih iniciativ pri investicijah. Na zadnji seji v oktobru je obravnaval vprašanje zagotovitve enotnih popisov in oblikovanja cen standardiziranih postavk ter odstopanju države od zlatega investicijskega pravila pri gradnji in vzdrževanju državnih cest.

Strateški svet za davke je v fazi oblikovanja strateškega dokumenta, ki bo predvidoma zaključen marca prihodnje leto. Predlagajo tudi smiselno rešitev za normirane s.p.-je s ciljem poenotenja obremenitev vseh vrst dela. V zaključku se je Upravni odbor imenoval pogajalsko skupino za pogajanja za sklenitev sporazuma s SAZOR ter Strateški svet GZS za okolje kot posvetovalno telo, ki bo obravnaval za gospodarstvo pomembna okoljska področja z vidika prehoda v krožno gospodarstvo in trajnostnega razvoja, ob zagotavljanju ustrezne skrbi za zdrave ljudi in okolja.

Inženirka leta, drugič

Letos ekipi revije IRT3000 in podjetja Mediade nadalujeta lani zasnovan projekt Inženirka leta. Tudi tokrat smo izmed številnih kandidatk izbrali deset finalistk, ki se bodo za naziv Inženirka leta potegovale kmalu po novem letu. Kako komentiram »drugo generacijo« inženirk, vprašate? Navdušen sem.

Če smo lani vsi vpleteni v organizacijo dogodka Inženirka leta še malce tipali teren in pravo zadoščenje dosegli šele na slavnostni podelitvi s potrditvijo, da delamo stvari prav, je letos vse drugače. Ekipa je bogatejša za številne izkušnje, kar se pozna na vsakem koraku. Vsak ve, kaj mora narediti in svoje delo odgovorno opravi. Podobno kot številne inženirke v slovenskih podjetjih, na katere se iz dneva v dan zanesejo njihovi kolegi, vodilni in celo gospodarstvo. Gre za vrhunske sodelavke, prijateljice, partnerke, mame ... Številne med njimi namreč poleg inženirske prevzemajo tudi omenjene vloge.

Letos je na naš naslov spet prispelo ogromno prijav in nominacij za inženirko leta. T. i. prvo sito je bilo zato zelo zahtevno, saj pravila izbora narekujejo, da imamo lahko le deset finalistk. In kot je marsikatera inženirka poudarila že lani, so v mojih očeh zmagovalke prav vse – ne le finalistke, temveč vse nominiranke. Ker so si želele, upale in tudi dejansko so stopile iz sence ter sebe in svoje delo pokazale svetu.

Od deklet, ki se sprehajajo po modnih brveh, ob vprašanjih o življenjskih ciljih

pogosto slišimo, kako bi spremenile svet na bolje, reševale probleme človeštva itd. No, marsikatera inženirka to na svojem področju dejansko tudi počne! Prav je, da svetu pokažejo, kaj znajo in zmorejo, saj gre vendarle za odlične dosežke, ki se jih ne bi branili njihovi moški kolegi niti kdorkoli drug. Njihovo delo in rezultati so zgovorni. Slovenija (in svet) potrebuje takšne inženirke, saj so ustvarjalke ali soustvarjalke napredka. Energetika, fizika, gradbeništvo, letalstvo, računalništvo in številna druga področja, na katerih delujejo letošnje nominiranke, omogočajo obilo dokazovanja in priložnosti za uspeh.

Inženirke, ne glede na to, katero prijavo za Inženirko leta sem vzel v roke in jo prebral, so moj navdih. Želim, da bi bile tudi vaš navdih.

Katera pa bo Inženirka leta 2019? Iskreno povedano, ne vem, saj ima strokovna komisija polne roke dela, kandidatke so namreč nadvse prepričljive. Bo pa Slovenija to izvedela 8. januarja 2020 – vabljeni k spremljanju projekta Inženirka leta. Več kot jih bo, bolje nam bo – o tem sem sveto prepričan.

Ob koncu letošnjega leta vsem bralkam in bralcem želim vesele praznike ter uspešno novo leto. Revija IRT3000 bo skupaj s sodelavci in bogatimi vsebinami poskrbela, da boste v novem letu lahko prebrali vrhunske prispevke, polne svežih tehnoloških inovacij in drugih novosti. Uspešno 2020!

INŽENIRKA LETA

» Znana je druga generacija nominirank za inženirko leta

Znanih je 10 nominirank za Inženirko leta 2019, ki po izboru komisije predstavljajo največji potencial, da so zgled in navdih mlajšim generacijam deklet. Inženirka leta 2019 bo znana na slavnostni prireditvi 8. januarja 2020. Lani je ta naziv pripadel Dori Domajnko, inženirki elektrotehnike v podjetju RLS.

V središču drugega slovenskega izbora Inženirka leta niso inženirski dosežki posameznic, temveč njihov potencial, da so kot inženirke zgled in navdih mlajšim generacijam deklet. Namen izbora je čim širša in učinkovita družbena promocija inženirk, med katerimi ena prejme priznanje Inženirka leta. Tudi letošnje glavno merilo izbora nominirank je bila raznolikost: glede na izobrazbo, starost, organizacijo oz. zaposlovalca, področje dela, dosedanje pojavnost in poklicno usmeritev. Po tem merilu odkrivamo potencial pestre izbire poklicne poti, ki jo omogoča inženirski poklic, in kaj vse lahko inženirke dosežejo na svoji poklicni poti.

Med letošnje nominiranke za Inženirko leta 2019 so uvrščene:

- **Aida Kamišalić Latifić**, raziskovalka in predavateljica na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru;
- **Ana Robnik**, svetovalka za telekomunikacije in skrbnica raziskovalnih projektov v podjetju ISKRATEL, d. o. o., Kranj;

- **Barbara Bukvič**, pooblaščenka inženirka v podjetju IBE, d. d., svetovanje, projektiranje in inženiring;
- **Eneja Osterman**, projektna vodja na področju energetskih rešitev v podjetju Interenergo, d. o. o.;
- **Kaja Zupančič**, avtomatičarka v službi vzdrževanja tovarne v podjetju Revoz, d. d.;
- **Katja Popović**, razvojna inženirka v podjetju Gorenje Orodjarna, d. o. o.;
- **Mia Lesjak**, tehnologinja v oddelku brizganja plastike v podjetju BSH Hišni aparati, d. o. o., Nazarje;
- **Nika Mlinarič**, letalska inženirka v podjetju AFormX, d. o. o.;
- **Nina Lah**, vodja laboratorija za analizo delcev v podjetju Lek, d. d.;
- **Vildana Sulić Kenk**, vodja razvojne skupine v podjetju Fotona, d. o. o.

10 enakovrednih nominirank, ena 'predsednica razreda' Izbor, ki poteka v soorganizaciji revije IRT3000, družbe Mediade ter drugih sodelujočih partnerjev, je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Ta iniciativa mlade z dogodki na gimnazijah in šolskih centrih že osmo leto (od leta 2012) navdušuje za inženirstvo, tehniko, naravoslovje in inovativnost.

Z izborom Inženirka leta organizatorji naslavljajo predvsem problem 'nevidnosti' inženirk v družbi. Pri izboru

Dodatne informacije • **Matjaž Kljajić** •
komunikacije@mediade.si • 041 213 451

je v ospredju doprinos inženirk k razvoju tehnologije ter napredku gospodarstva in družbe kot celote. V Evropi je namreč na študijih STEM (angl. Science, technology, engineering and mathematics) le dobra četrtnina deklet, v Sloveniji od treh študentov ena. Eden od glavnih razlogov, zakaj se dekleta ne odločajo za inženirske poklice, je pomanjkanje zgledov in da jim na splošno ne znamo pojasniti pomembnosti vloge in prispevka inženirjev k razvoju družbe. O tem zgovorno priča tudi aktualna raziskava družbe Kliping, ki je v letu 2018 v slovenskih medijih besedo 'inženir' zaznala v kar 10.314 objavah, besedo 'inženirka' pa le v 530 objavah, od katerih jih je bila četrtina povezanih s projektom Inženirka leta.

Naslednica Dore Domajnko bo znana 8. januarja 2020

Na odločitev, katera od nominirank predstavlja največji zgled in navdih mladim, s svojimi glasovi enakovredno vplivajo štiri skupine oz. déležniki izbora: vse nominiranke za priznanje Inženirka leta, predstavniki medijev, dijakinje srednjih šol ter predstavniki organizatorja in partnerjev.

Aktualna nosilka naziva Inženirka leta je Dora Domajnko, magistrica elektrotehnike in razvojna inženirka v RLS merilna tehnika, ki jo je žirija prepoznala kot izjemen navdih mladim za inženirske študije in ustvarjalce prihodnosti.

Predstavitve nominirank so v priloženem dokumentu in na spletni strani Inženirka leta. Z veseljem se bodo odzvale povabilu za izjavo, pogovor in druge aktivnosti, ki podpirajo ambicijo projekta: navduševanje deklet za inženirke poklice.

Poklici prihodnosti nimajo »spola«

Ni dvoma, da tehnologije veliko omogočajo. Dostop do sodobnih tehnologij je ženskam odprl številna vrata in število žensk v digitalni ekonomiji narašča iz dneva v dan. Digitalni razkorak med moškimi in ženskami pa še vedno obstaja zaradi nezavedne pristranskosti. Zavod Ypsilon v sodelovanju s podjetjem SAP Slovenija zato pripravlja projekt »I'mpowered for the future«, s katerim želijo predvsem dekletom omogočiti dostop do brezplačnih delavnic programiranja. Vse več sodobnih poklicev in poklicev prihodnosti namreč zahteva vsaj osnovno obvladovanje te veščine.

Digitalizacija, globalizacija, spremembe institucij in spreminjajoče se demografske razmere vplivajo na delo Evropejk. Med seboj povezanih trendov ni mogoče spregledati in se slepiti, da ne bodo vplivali na naša in življenja prihodnjih rodov, temveč se jim moramo začeti prilagajati. Eden od predlaganih vseevropskih ukrepov je tudi usposobljena delovna sila oziroma poklici prihodnosti z izraženimi digitalnimi spretnostmi, kjer tudi ni ločevanja med moškimi in ženskimi poklici.

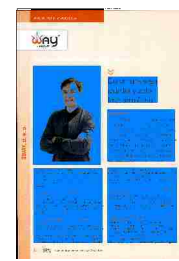
V zadnjih nekaj desetletjih se je delež žensk v informacijski industriji močno povečal, vendar moramo še veliko storiti, da bomo sprejeli, predvsem pa znali spodbujati dekleta za kariero v tehnološki industriji. Ta pot se namreč začne že v zgodnjem otroštvu, potreben pa je primeren izobraževalen sistem z zrušenimi ovirami, kaj je primerno za fante in kaj za dekleta. Stereotipov, da na primer dekleta niso dobra v matematiki in naravoslovju, se bomo morali čim prej znebiti. Znanost, tehnologija, **inženirstvo** in matematika oziroma »STEM« je namreč izraz za nov pristop k poučevanju, ki preko mešanice naravoslovnih in matematični ved spodbuja učenje z raziskovanjem, kritično mišljenje in delov v skupini ob uporabi sodobnih, predvsem digitalnih, tehnologij. Delež deklet, ki diplomirajo na takšnih izobraževalnih smereh, se sicer povečuje, vendar smo še daleč od tega, da bi bili lahko zadovoljni.

Nekatera podjetja dajejo velik poudarek na spodbujanje deklet k napredku, vendar so te soočene z nezavedno pristranskostjo, hkrati pa imajo občutek, da se morajo veliko bolj izkazati v tehnološkem podjetju kot njihovi moški kolegi, da napredujejo. Pogosto tudi nimajo enakih priložnosti za rast in vodenje drugih, zato jih veliko kariero zaključijo, ne da bi dosegle položaj, primeren njihovemu znanju in sposobnostim. Dostop do tehnologije pa jim po drugi strani odpira veliko priložnosti in deluje kot izravnalnik siceršnjih težav. Spletni iskalniki delovnih mest jim dajejo večji vpogled, katera delovna mesta so na voljo, saj algoritmi za prikaz primernih ne dajejo prednosti moškim iskalcem. Na voljo pa je tudi vse več spletnih izobraževalnih programov, preko katerih lahko vsi, tudi ženske, pridobivajo nova znanja in veščine, ki jim potem pomagajo na poklicni poti.

Katere pa so veščine, ki jih ženske potrebujejo? Samo digitalne veščine in znanje, ki jih opredeljuje izraz »STEM«, ne zadoščajo. Od ženske se zato poleg tehnološkega znanja pričakujejo tudi vodstvene in upravljaljske veščine. Te pa vključujejo socialne veščine za vodenje skupine, pa tudi druga znanja, na primer, kako uporabiti »podatke« za razumevanje, kaj deluje, kaj ne in zakaj. A/B testiranje, ocenjevanje s pomočjo strojnega učenja in veliko podatkov ali kombinacija obeh metod za optimizacijo poslovnih procesov, kot sta trženje ali upravljanje s kadri.

Vprašanje torej ni, kateri poklici bodo tudi v prihodnosti zanimivi, varni in dobro plačani, ali kateri so primerni za moške in kateri za ženske. Zato moramo zagotoviti, da postane usposabljanje dostopno vsem ter se postopoma znebiti prav vseh predsodkov. Učenje programiranja sodi med najpomembnejše digitalne veščine, zato odločitev zavoda Ypsilon in SAP Slovenije, da veščino, pomembno za njihovo prihodnost, približata dekletom, sledi evropskim ciljem.

Do vrhunskega izdelka v zelo kratkem času

Denis Šenkinc

Podjetje 3WAY, d. o. o., deluje že od leta 1999. V tem obdobju so pridobili ogromno izkušenj in strokovnega znanja CAD/CAM, 3D-tiskanje, 3D-skeniranje, vzvratni inženiring, kontrola kakovosti, vodenje projektov ter izobraževanje strank. Delujejo tako na področju prodaje kot na področju ponudbe storitev, in vsaka ideja in vsak projekt jim pomenita izziv, ki ga bodo rešili na strokoven in profesionalen način.

Njihova vizija je slediti novim tehnologijam, ki so podprte z naprednimi programskimi in tehnološkimi rešitvami. Prav zaradi večletnih izkušenj uporabniki oziroma naročniki dobijo pri njih v kratkem času visokokakovostni produkt. Največje veselje pa jim pomeni zadovoljstvo strank in uporabnikov, s katerimi sodelujejo že od leta 1999.

Podjetje letos praznuje 20-letnico delovanja. Na katerih področjih ste začeli?

Pred dvajsetimi leti sem začel na področju CAD/CAM-tehnologij in razvoja, svetovanja pri razvoju in proizvodnji. Zaradi lastnih potreb in potreb uporabnikov se je podjetje razširilo do te točke kot smo danes. Tako zastopamo vsa področja 3D-tehnologij od ideje, razvoja do končnega produkta.

Razvoj na teh področjih je šel naprej z izjemno hitrostjo. Kaj je najbolj pripomoglo k takšnemu razmahu?

Povečevanje uporabe 3D-tehnologij se pojavilo zaradi potreb industrije, kot so avtomobilska, letalska, vojaška in medicina. Pri tem pa veliko pripomore internet, preko katerega je možen hiter dostop do podatkov v zelo kratkem času. V tem hitrem razvoju 3D-tehnologij so se pojavili tudi proizvajalci npr. cenejših 3D-tiskalnikov (FDM – 3D-tiskanje z žico), ki so še bolj približali

3D-tehnologijo širšim množicam. Tako je sedaj postala dostopna skorajda vsakomur, tudi tistim, za katere je bila ta tehnologija še pred časom nedostopna zaradi previsoke cene. In ta velika množica raznoraznih uporabnikov še bolj spodbuja razvoj naprednih 3D-tehnologij.

Na katerih področjih danes ponujate različne 3D-tehnologije in vaše storitve?

Področja, ki jih pokrivamo, so zastopanje CAD/CAM, 3D-skeniranje, 3D-tiskalniki. Za vsa ta področja tudi ponujamo storitve, kot so: od ideje do končnega izdelka, vzvratni inženiring, vodenje projektov, proizvodnja po naročilu, izdelava manjših serij, kontrola kakovosti, svetovanje in izobraževanje.

Kako so se skozi leta spreminjali inženirji, umetniki, entuziasti in drugi uporabniki, ki uporabljajo orodja, ki jih ponujate?

Glede na razvoj tehnologije so se tudi inženirji in drugi uporabniki začeli spreminjati in uporabljati novejšo tehnologije in naprednejše pristope. To, kar je bilo včasih hitro, je danes počasi in zastarelo. Kdor sledi naprednim tehnologijam in jih tudi uporablja, je kvalitetnejši, hitrejši in boljši. Sama industrija in okolščine so uporabnika enostavno potisnile naprej. Na primer včasih se je od ideje na skici za neki izdelek pa do končnega

izdelka porabilo več tednov ali mesecev. Danes pa je možno neko idejo iz skice enostavno spremeniti v 3D-model in nato 3D-natisniti kos v nekaj urah. Torej so se časovni mejniki zelo skrajšali in pospešili razvoj.

Večina se jih zaveda, da je treba danes uporabljati nova orodja in se zavedajo, da brez stalnega osebnega izpopolnjevanja in izobraževanja ostanesh 'zadaj' in je kasneje treba vložiti veliko več napora, da ujameš konkurenco in se osebno nadgradiš. To zavedanje je danes veliko večje, kot je bilo recimo pred dvajsetimi leti.

Kakšen je vaš pogled na področje 3D-tiska? Področje je namreč izjemno veliko tako glede na materiale kot na vedno bolj izpopolnjene tehnologije in nova področja, ki jih podjetja na tem področju osvajajo.

3D-tiskanje je v izjemnem porastu. In res je, tiskati se da s številnimi različnimi materiali ter novimi materiali. Vsako leto se pozna izjemen napredek pri izpopolnjevanju 3D-tehnologije, predvsem na hitrosti in velikosti izdelave produkta, pri končni kakovosti produkta in uporabi novih materialov. Menim, da bodo nekateri tehnološki procesi izginili in da se bodo pojavili novi. Sedaj na primer za izdelavo orodja začnemo z odvzemanjem materiala na nekem surovcu in potem s strategijami določamo postopke od grobega do finega odvzemanja, da pridemo do končnega izdelka. Z novo tehnologijo bo možno prvo fazo grobega odvzemanja material preskočiti, saj se bo ta faza 3D-tiskala in bomo potrebovali samo še fino rezkanje. Tako so se že razvili hibridni CNC-stroji, ki lahko odvezajo ali dodajajo material. In glede na pospešeni razvoj 3D-tiskanja bo možno v prihodnosti nekatere izdelke samo 3D-tiskati brez fine dodelave, ker 3D-tiskanje omogoča veliko več svobode in različnih variant, ki jih sedaj nimamo.

V kolikšni meri se je vzvratno inženirstvo skozi čas poenostavilo z naprednejšimi 3D-skenerji in koliko znanja še vedno zahteva od uporabnika, da bi dobili odličen 3D-izdelek ali celo vedno več?

Razvoj 3D-skenerjev in programska oprema za vzvratni inženiring nič ne zaostaja za razvojem 3D-tiskalnikov. Lahko rečem, da gre oboje z roko v roki. Torej novejši 3D-skenerji kot programska oprema so zelo prijazni do uporabnika in ponujajo od verzije do verzije tako lažje rokovanje kot večjo natančnost. Torej z vso opremo, ki jo imamo, lahko naredimo vrhunski izdelek v zelo kratkem času.

Kako gledate na prihodnost podjetja in panoge? Katere so vaše ključne usmeritve za prihodnost?

3D-tehnologije se bodo še bolj intenzivno razvijale in mi bomo sodelovali pri tem. Tudi s povezavo z umetno inteligenco ter virtualno resničnostjo bomo skupaj vstopali v Industrijo 5.0. V 3WAY, d. o. o., bomo tako še naprej aktivno sodelovali pri prenosu 3D-naprednih tehnologij za naše tržišče in hkrati ponujali vrhunsko tehnično pomoč in optimalne tehnološke rešitve ter izobraževanja. Naša ključna usmeritev je, kot je naš slogan, da ponujamo 3D-svet na dlani.

Študentski robot osvaja vesolje

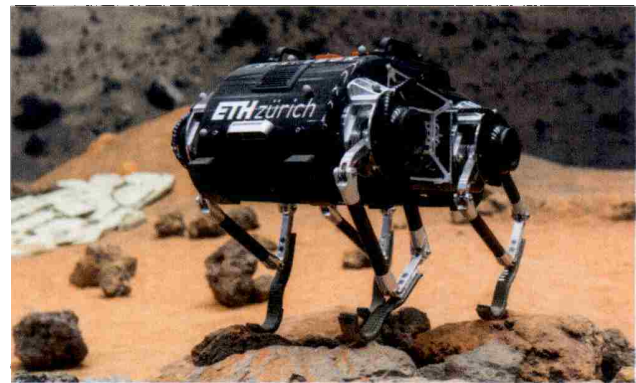
Jernej Kovač Študenti švicarske državne tehniške visoke šole iz Züricha (ETH) so pod okriljem tamkajšnjega robotskega systemskega laboratorija oblikovali in razvili štirinožnega robota z dinamičnim gibanjem SpaceBok, namenjenega raziskovanju nebesnih teles z nizko gravitacijo. Bodoči inženirji so denarna sredstva za projekt priskrbeli sami, svojega robota pa so javnosti predstavili na mednarodni konferenci o robotiki in avtomatizaciji ICRA 2019 v kanadskem Montrealu.

Dela se izvajajo v Robotskem systemskem laboratoriju ETH pod vodstvom doktorskega študenta Hendrika Kolvenbacha, ki pa trenutno raziskuje v Evropskem vesoljskem raziskovalnem in tehnološkem centru ESTEC na Nizozemskem v okviru mrežnega partnerstva Evropske vesoljske agencije ESA. Tam opravlja dodatna testiranja robota v realnih pogojih delovanja. SpaceBok je namenjen raziskovanju potenciala dinamične hoje za premikanje v okoljih z nizko gravitacijo. Kolvenbach pojasnjuje: »Namesto statične hoje, kjer vsaj tri noge ves čas ostanejo na tleh, dinamična hoja omogoča poteze popolnih faz letenja, kjer vse noge ostanejo na tleh.« Nadaljeval je, da živali uporabljajo dinamično hojo zaradi svoje učinkovitosti, v tehnologiji pa so do nedavnega računski moč in algoritmi, ki so potrebni za nadzor gibanja, predstavljali prezahteven izziv za realizacijo na robotih. »Za nižja gravitacijska okolja Lune, Marsa ali asteroidov se takšno skakanje s tal izkaže za zelo učinkovit način za premikanje,« je še dodal.

SpaceBok je štirinožni robot z dvema stopnjama prostega gibanja na nogo – prva je upogibanje in podaljšanje bokov, druga pa upogibanje kolena in izteg. V ta namen je skupina raziskovalcev študentov razvila prilagojene aktuatorje, sestavljene iz brezkrtačnih enosmernih motorjev v kombinaciji z integriranimi planetarnimi menjalniki po meri, ki zagotavljajo veliko moč navora in moči pri majhni obliki. Noge so pritrjene na lahke in trdne ogljikove monokoke. Ogljikovo telo ščiti električni sistem, ki je trdno zapakiran v en sam snemljiv sveženj. Velik poudarek so namenili geometriji noge. Njihovo vztrajnost so oblikovali, da omogoča hitro in učinkovito gibanje nog.

Robot ima maso 20 kg in višino boka 500 mm. Njegove dimenzije se primerjajo s srednje velikim psom. Konfiguracija robotske noge temelji na optimiranem mehanizmu vzporednega gibanja, ki omogoča integracijo vzporednih elastičnih elementov za shranjevanje in sproščanje energije za močne skakalne manevre. Motorji brez krtačk z visokim navorom v kombinaciji s prilagojenimi enostopenjskimi planetarnimi prenosniki moči omogočajo krmiljenje sile na kontaktnih stopal na osnovi tokov motorja. Ekipa je predstavila uspešne eksperimente s hojo, potovanjem in tekom. Oh tem je SpaceBok dosegel maksimalne višine skokov 1,05 m in hitrost hoje 1 m/s.

Prvi uspešni poskusi hoje in skakanja so pokazali, da je SpaceBok primeren za raziskovanje dinamičnih hodov. Robot je sposoben statične in dinamične hoje ter neprekinjenih skokov v zemeljskem okolju. Simulacija je pokazala, da je njegova funkcionalnost dejansko uspešna tudi v nizko gravitacijskih okoljih. Simulacija z nizko gravitacijo je razkrila, da ima dinamično premikajoči se robot potencial za hitro in učinkovito delovanje na nebesnih telesih. Poleg tega se je študentska inovacija že izkazala za rešitev za premikanje pri nizki gravitaciji, zlasti z mehansko zasnovo, ki vključuje

» SpaceBok robot. Foto: ESA

vzporedni elastični element. Ti testi so namenjeni raziskovanju funkcionalnosti fizičnega sistema pri nizki masi in merjenju porabe energije sistema. Poleg tega se bodo za izboljšanje zmogljivosti gibanja izvajale naprednejše metode nadzora, zlasti pri premikanju na neravnih tleh, kar bo omogočilo testiranje v grobem okolju. Ekipi je med testiranjem že uspelo povečati višino ponavljajočih se skokov robota do 1,3 m v simuliranih lunarnih težnostnih pogojih.

Snovalci SpaceBoka so postavili tudi testne naprave za simulacijo različnih gravitacijskih okolij, ki posnemajo ne le lunarne razmere, temveč tudi zelo nizko maso asteroidov. Nižja kot je gravitacija, daljša je lahko faza leta robotskega skoka, vendar je potreben učinkovit nadzor tako vzleta kot tudi pristanka. Da bi simulirali izredno nizko težo asteroidov, je ekipa uporabila najbolj ploska tla na Nizozemskem – 4,8 x 9 m epoksidna tla, zglajena na celotno ravnovesje v območju 0,8 mm, imenovana Orbitalna robotska klop za integrirano tehnologijo ORBIT, ki je del Laboratorija za navigacijo in nadzor v orbitalni robotiki in usmerjanju ESA.

Študentje ETH so pri izvajanju svojega projekta združili znanja s stanovskimi kolegi z Univerze za uporabne znanosti v Zürichu ZHAW, svoje raziskave in razvoj so izpeljali s pomočjo članov Robotskega systemskega laboratorija. Slednji je sestavni del Oddelka za strojništvo in procesno inženirstvo na ETH. Laboratorij raziskuje razvoj strojev in njihove inteligence za delovanje v grobem in zahtevnem okolju. Z velikim poudarkom na robotih z rokami in nogami pa njihove raziskave vključujejo nove metode aktiviranja za napredne dinamične interakcije, inovativne zasnove za povečano mobilnost in vsestranskost sistema ter nove algoritme za nadzor in optimizacijo za gibanje in manipulacijo. Pri iskanju pametnih rešitev iščejo navdih v ljudeh in živalih. S tem stremijo k izboljšanju veččin in avtonomije kompleksnih robotskih sistemov, da bi jih uporabili v različnih realnih scenarijih.

Ženske v znanosti, tehnologiji, inženirstvu in matematiki

Čas za spremembo je danes

Ženske se na svoji karierni poti srečujejo s številnimi izzivi, kot so stekleni strop, omejene možnosti za napredovanje, iskanje ravnovesja med poklicnim in zasebnim življenjem ter mnogimi drugimi. Na okrogli mizi v soorganizaciji Fakultete za elektrotehniko Univerze v Ljubljani (FE UL) in Digitalnega inovacijskega stičišča Slovenije (DIHS), ki je potekala v četrtek, 17. oktobra, na omenjeni fakulteti, so predstavnice iz različnih sektorjev in držav razpravljale o ženskah in njihovih kariernih poteh na področju znanosti, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike. Dogodek je moderiral direktor podjetja Animacel Luka Mohorič.

Vztrajnost, neomajnost in sodelovanje

Navzoče je najprej pozdravila ameriška veleposlanica v Sloveniji Lynda C. Blanchard, ki je poudarila, da si je tudi sama kot študentka in podjetnica utirala pot na področju matematike in računalništva, kjer prevladujejo moški. V video nagovoru pa je nekaj besed o izzivih žensk pri ustvarjanju kariere povedala tudi mag. Ksenija Klampfer, ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. »Najpomembnejši del poti do uspeha je biti pripravljen na neuspeh,« je odločno odprla razpravo dr. Kim Binsted, profesorica na oddelku za informacijske in računalniške znanosti na Univerzi na Havajih. Predstavnice okrogle mize, ki so danes vse uspešne na svojih področjih, so zaupale osebne izkušnje lastne karierni poti. Njihovo glavno vodilo je bilo (in še vedno je) zanimanje za izbrano področje, želja po znanju in neomajna vztrajnost – ravno zato so tako uspešne na področjih, na katerih večinoma prevladujejo moški.

Na okrogli mizi so svojo zgodbo in izkušnje predstavile uspešne ženske na področju znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike (foto Željko Stevanič_IFP)

Kako pomembno je, da otroci odraščajo z zanimanjem in odprtimi možnostmi za raznolika področja, je obrazložila dr. Maja Mačinko Kovač, učiteljica na Osnovni šoli Eugena Kvaternika Velika Gorica. Namesto da mladim dekletom, tik preden se morajo odločiti za študijsko pot, povemo, da imajo na voljo tudi programe na področju znanosti, tehnologije, inženirstva ali matematike, bi jih morali že od malih nog vzgajati v okolju, v katerem so jim ta področja dostopna. V današnji družbi namreč prevladuje mnenje, da so to področja, na katerih bodo moški bolj uspešni, kar se odraža v neenakomerni zastopanosti spolov. Ključno je tudi zagotoviti, da imajo ženske kljub otrokom in družini priložnost za ustvarjanje kariere. Doc. dr. Hojka Gregorič Kumperščak, dr. med., vodja Enote za otroško in mladostniško psihiatrijo UKC Maribor in predstojnica Katedre za psihiatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, je poudarila, da bi ob današnji tehnologiji in v dobi digitalizacije ženskam lahko zagotovili ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem. Več o tem, kako doseči večjo vključenost žensk v projekte, panelne razprave in proces sprejemanja odločitev, je povedala dr. Emilija Stojmenova Duh, docentka na FE UL. Izpostavila je, da je pomembno, da se ženske med seboj podpirajo, se veselijo uspeha in druga drugi utirajo poti. Za razvoj in napredek današnje družbe je pomembno, da je pri sprejemanju odločitev, ustvarjanju novih tehnologij in snovanju algoritmov vključena celotna populacija, da so enakomerno zastopani tako moški kot ženske.

Navzoče je najprej pozdravila ameriška veleposlanica v Sloveniji Lynda C. Blanchard (foto Željko Stevanič_IFP)

Z namenom, da bi za otroke ustvarili okolje, v katerem bi lahko razvijali svoje sposobnosti in dostopali do sodobnih tehnologij in znanja, je dr. Emilija Stojmenova Duh predstavila pobudo za nov projekt – zbiranje računalnikov in prenosnikov, ki bi jih podarili vrtcem za izobraževanje otrok.

Znana zmagovalka Borze natečaja za najboljše ma na temo trajnostne en

Foto: Borzen

**Ljubljana, 10. 12. 2019 – Borzen, slovenski operater trga z elek
najboljše magistrsko delo na temo trajnostne energije. Zmagov
Fakultete za **gradbeništvo** in geodezijo, Univerze v Ljubljani je**

Izzivi trajnostne energetike so pomemben del sedanjosti, z velikim mladi tisti, ki s svojim edinstvenim pogledom in energijo lahko do energetske prihodnosti je prepričan **dr. Karlo Peršolja, direktor d strokovne komisije**: »Zmagovalka nas je prepričala s celostnim pri stavb, ki je večplastna, kar lepo pokaže njeno magistrsko delo. Ose strukturiranost naloge, ki je tudi metodološko odlično podprta. Žel energetike v najširšem smislu tudi v prihodnje raziskovalo čim več čim več multidisciplinarnih pogledov.«

V imenu častne pokroviteljice natečaja, ministrice za infrastrukturo nagovoril državni sekretar mag. Bojan Kumer, ki je namenil spodb prizadevanjih pri informiranju in ozaveščanju na področju trajnosti

na mladih, zato je prav, da jih na različne načine spodbujamo in vk še naprej pomembno oblikovala našo prihodnost, zato je področje, magistrski nalogi zelo pomembno.

O tem, da trajnostne odločitve vplivajo na velik spekter naših življenjskih pomenov, govori zmagovalnem magistrskem delu na temo trajnostne energije **Urše** [

predlog prenove obstoječe stavbe s stališča potresne odpornosti

Mrhar je dokazala, da se lahko z interakcijo med potresno odporno sanira obstoječ stavbni fond z upoštevanjem vidikov varnosti in tra

gradbeništvo in geodezijo, Univerze v Ljubljani je ob prejemu nag naloge sem vložila veliko truda. Želela sem opozoriti na pomanjklj

ustrezno nadgraditi oziroma izboljšati. Za potrebe izdelave naloge različnih področij ter ju prepletla v celoto. Nagrada mi pomeni pot

obravnavna tematika zanimiva tudi za širši krog ljudi ter predstavl

Strokovna komisija, ki sta jo poleg dr. Karla Peršolje sestavljala še

Vehovar, je poleg glavne nagrade 3.000 EUR, podelila tudi posebn

EUR. Diplomantka Pravne fakultete, Univerze v Mariboru, **Urška** delom »Obnovljivi viri energije, medsebojno trgovanje in nove teh

S prijavljenimi magistrskimi deli so na Borzenu zadovoljni, saj kaže s konkretnimi izzivi trajnostne energetike ter se želijo vanje proaktivne programe informiranja in ozaveščanja o učinkoviti rabi energije in namerava tovrsten natečaj v prihodnjih letih nadaljevati.

O Borzenu: Osnovna dejavnost *Borzena* je izvajanje gospodarske dejavnosti z elektriko, hkrati je promotor razvoja slovenskega elektroenergetike s podporo obnovljivim virom energije v skladu z javnim pooblastilom. Izhajajoč iz omenjenega zakona Borzen izvaja tudi naloge povezanosti učinkoviti rabi energije in obnovljivih virov energije in upravlja sp.

11:47

<http://si24.news/2019/12/13/znana-zmagovalka-borze...>

5 / 5

Več informacij:

Borzen, d.o.o., Dunajska 156, Ljubljana

Eva Činkole Kristan, Odnosi z javnostmi

T: 01 620 7605, eva.cinkole@borzen.si

Fotografije v priponki

13. 12. 2019

AVTOR

Administrator

Aktivnost v **gradbeništvu** se znižuje, krepijo se zaloge pogodb

Vrednost v oktobru opravljenih gradbenih del je bila za 5,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del v septembru in za štiri odstotke nižja kot oktobra lani.

Objavljeno
13. december 2019 10.46

Posodobljeno
13. december 2019 11.31

Vrednost v oktobru opravljenih gradbenih del je bila za 5,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del v septembru in za štiri odstotke nižja kot oktobra lani, je objavil državni statistični urad. Foto Voranc Vogel

N. G.

Vrednost v oktobru opravljenih gradbenih del je bila za 5,1 odstotka višja od vrednosti gradbenih del v septembru in za štiri odstotke nižja kot oktobra lani, je objavil državni statistični urad.

Po znižanju vrednosti opravljenih gradbenih del v zadnjih dveh zaporednih mesecih se je oktobra vrednost na mesečni ravni povečala, in sicer na stavbah za 8,4 odstotka in na gradbenih inženirskih objektih za 3,9 odstotka. Na letni ravni pa je bila vrednost opravljenih gradbenih del na stavbah nižja za 4,2 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 3,5 odstotka.

Tudi **gradbeništvo** se ohlaja, a bo letos, kot kaže, zabeležilo rast. V prvih desetih mesecih leta je bila vrednost opravljenih gradbenih del za 4,8 odstotka višja kot v enakem obdobju lani. Vrednost teh del na stavbah je bila višja za 2,7 odstotka, na gradbenih inženirskih objektih pa za 5,8 odstotka.

Ugoden začetek leta, postopno zniževanje

Aktivnost v **gradbeništvi** se je po ugodnem začetku leta postopno zniževala, so sporočili z Urada za makroekonomske analize in razvoj: »Najbolj intenzivno je bilo znižanje v gradnji nestanovanjskih stavb, kar je povezano s poslabšanimi pričakovanji poslovnega sektorja in njihovo investicijsko aktivnostjo. Spodbuden pa je podatek, da se vrednosti kazalnikov zaloge pogodb in novih pogodb, ki naj bi nakazovale prihodnjo gradbeno aktivnost, letos krepijo.«

Stroški dela rastejo

Gradbeni stroški za nova stanovanja so v tretjem četrtletju bila za 4,6 odstotka višja kot v drugem četrtletju in 4,4 odstotka višji kot v tretjem četrtletju lani. Stroški gradbenega materiala so bili za pol odstotka nižji kot v drugem četrtletju, stroški dela pa za 10,7 odstotka višji.

» Predstavitev 10 nominirank za Inženirko leta 2019

Aida Kamišalić Latifić

Aida Kamišalić Latifić je raziskovalka in predavateljica na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru. Doktorica računalništva in informatike je v želji po razbitju stereotipov o moških poklicih tudi članica iniciative Dame za informatiko. Aida s seboj nosi zanimivo življenjsko zgodbo. V Slovenijo je namreč prišla kot begunka med vojno, ko se je zavedla: »Lahko ti vzamejo vse, znanje ti ne morejo. Zato verjamem, da je znanje pot do uspeha.« Pravi, da je lahko dober zgle-

ne le dekletom, pač pa tudi tistim, ki ne prihajajo iz privilegiranega okolja, in spodbuja: »S trdim delom in vztrajnostjo vsak lahko postane inženir.«

Ana Robnik

Ana Robnik je svetovalka za telekomunikacije in skrbnica raziskovalnih projektov v podjetju Iskratel. Po izobrazbi in po duši je diplomirana matematičarka, ki pridobljeno znanje z veseljem uporablja pri svojem delu. Karierna pot jo je vodila od programerke, vodje tima do skrbnice projektov. Delo z mnogimi inženirji jo je naučilo, kaj je pri njih najpomembnejše:

»Sposobnost človeka in notranja nuja, da zna postaviti svoje področje v širši kontekst. Da zna prepoznati najbolj kritične probleme na tem področju, ki jih nato s predanostjo rešuje in poskuša najti najboljše rešitve.«

Barbara Bukvič

Barbara Bukvič je pooblaščenka inženirka v podjetju IBE. Po izobrazbi je inženirka **gradbeništva**, pri svojem delu pa s sodelavci izdeluje projektno dokumentacijo za gradbene konstrukcije na področju energetike. Največji izziv ji pri tem predstavlja uresničiti zahteve in želje investitorja, pripraviti čim bolj kreativno rešitev tako v kakovosti kot v ekonomičnosti, obenem pa seveda izpolniti zahteve stroke.

»Želim si povečati zavezanje v družbi, da je vloga gradbenih inženirjev tako pri projektiranju, kot pri gradnji, popolnoma enako pomembna kot vloga vseh ostalih strokovnjakov.«

Eneja Osterman

Eneja Osterman je projektna vodja na področju energetskih rešitev v podjetju Interenergo. Je doktorica tehničnih znanosti s področja strojništva, v želji po iskanju novih izzivov pa se je po zaključku doktorata preusmerila v gospodarstvo. V strojništvo jo je gnala želja po znanju, ki ga lahko praktično apliciraš. Danes njeno delo obsega predvsem vodenje projektov za implementacijo energetskih rešitev z namenom zmanjšanja rabe energije. Ti so precej zahtevni in zato pogosto potrebujejo veliko mero inovativnosti:

»Ne smeš se ustrašiti izzivov, saj **inženirstvo** so izzivi. Svoje znanje moraš umestiti v širši kontekst.«

Kaja Zupančič

Kaja Zupančič je avtomatičarka v službi vzdrževanja tovarne v podjetju Revoz. Diplomirala je na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani in postala inženirka elektrotehnike. Prvo in edino žensko v zgodovini podjetja v tej službi še vedno vsak dan znova navdušuje proces od začetka produkcije avtomobila do trenutka, ko izpelje iz piste. Veliko dela z roboti, vendar se ne boji robotsko gnane prihodnosti:

»Še vedno bo pri določenih službah potrebna zdrava kmečka pamet, občutek, intuicija, ki je roboti ne morejo nadomestiti.«

Katja Popovič

Katja Popovič je razvojna inženirka v podjetju Gornje Orodjarna. Motoristka, ki je po izobrazbi magistrica inženirka strojništva, pri svojem delu skrbi za numerične simulacije preoblikovanja pločevine. Delo v pretežno avtomobilski industriji ji dnevno prinaša izzive, iz katerih se vedno nauči kaj novega. S svojim delom za želi narediti nekaj dobrega tudi za družbo:

»Soustvarjati želim boljše prihodnost za človeštvo in olajšati ljudem življenje.«

Mia Lesjak

Mia Lesjak je zaposlena kot tehnologinja v oddelku brizganja plastike v podjetju BSH Hišni aparati. Na Visoki šoli za tehnologijo polimerov je pri 42 letih diplomirala in postala inženirka tehnologije polimerov. Mia trdno zagovarja stališče, da se je potrebno učiti vse življenje, četudi je to potrebno početi samoiniciativno. Ko se je kot mama štirih otrok odločila za karierno preusmeritev in nadaljnji študij, se je držala svojih načel, s katerimi spodbuja tudi mlade:

»Potrebno je biti pogumen, stopiti ven iz cone udobja in verjeti sam vase.«

Nika Mlinarič

Nika Mlinarič je letalska inženirka v podjetju AFormX. Diplomirala je iz fizike na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani, tam je zaključila tudi svoj magisterij. Že kot otrok je rada reševala miselne izzive, svojo pravo strast pa je našla tekom študija v dinamiki tekočin in aerodinamiki. Danes s svojo ekipo rešuje izzive na področju, ki se mu obeta veliko sprememb: »Biti del tega in s svojim delom spreminjati prihodnost, je zelo navdihujoče in motivacijsko.« Z delom v letalstvu, kjer je žensk izrazito malo, želi biti zgled:

»Želim pokazati, da so lahko tudi punce enakovredne moškim na katerem koli področju.«

Nina Lah

Nina Lah je vodja laboratorija za analizo delcev v podjetju Lek. Po izobrazbi je diplomirana inženirka kemije, ki je svoje znanje nadgradila z doktoratom s tega področja. Po več kot desetletju in pol jo je pot iz akademskih voda ponela v gospodarstvo, v katerem uspešno deluje zadnjih pet let. Nina je že od malih nog iskala odgovore, zakaj in kako stvari delujejo, danes pa pravi, da je zasvojena z iskanjem in reševanjem problemov. Mladim dekletom, ki so na poti odločanja, sporoča:

»Kar pogumno naprej.«

Vildana Sulić Kenk

Vildana Sulić Kenk je vodja razvojne skupine v podjetju Fotona, ki izdeluje laserske medicinske naprave. Diplomirala je na Fakulteti za elektrotehniko, kjer je kasneje svoje znanje nadgradila še z doktoratom znanosti. Vildano je za inženirski poklic navdušil oče, ki je sanjal, da bo postala programerka, ona pa je uporniško izbrala elektrotehniko. Mladim dekletom, ki se sedaj odločajo za poklic, pa sporoča, naj jih ne bo strah:

»Ženske prinašamo drugačen pogled na inženirstvo, drugačno energijo in ravnotežje. Spol ni pomemben, pomembno je, da človek dela s srcem.«

Socialna država bomo takrat, ko bomo imeli konkurenčno gospodarstvo

Branko Meh, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, je človek, ki vedno pove, kar misli. In misli še kako resno.

Že drugi mandat ste predsednik OZS. Kaj se vam je v času te funkcije najbolj vtisnilo v spomin in zakaj?

Ponosen sem na rezultate, ki smo jih dosegli s sodelavci. Ko mi je bilo zaupano vodenje zbornice, sem jo prevzel s tremi milijoni minusa na računu. Danes pa poslujemo pozitivno. V prvem mandatu smo se odločili vrniti OZS stabilnost, tako z vidika članstva, materialnih in finančnih virov. Vložili smo veliko trdega dela. Zdaj pa že gledamo naprej, kaj bomo še naredili bolje za obrtnike in podjetnike, predvsem na področju zakonodaje.

Kakšno je primarno poslanstvo OZS?

Zbornica zastopa interese obrtnikov in podjetnikov. Članom nudimo tudi najrazličnejše oblike pomoči, predvsem najrazličnejša svetovanja in izobraževanja. Skratka, po najboljših močeh skrbimo, da so slovenski obrtniki in podjetniki mednarodno konkurenčni.

Članstvo v OZS za obrtnike in podjetnike ni več nujno. Kako se zadnja leta giblje število vaših članov?

Prehod iz obveznega v prostovoljno članstvo je za OZS praktično pomenil prepolovitev števila članov. A smo krivuljo uspešno obrnili navzgor. Danes imamo 25 tisoč članov, lani smo pridobili 1200 novih članov, tudi letos že več kot tisoč dodatnih članov. Seveda se soočamo tudi s t. i. naravnim osipom, h kateremu največ botrujejo upokojitve članov in zaprtja podjetij, kljub temu pa članstvo OZS ostaja stabilno. Obrtniki in podjetniki vsekakor potrebujejo tako organizacijo. OZS že dolgo ni več le zbornica, temveč je nekakšen sindikat obrtnikov in podjetnikov, ki zastopa njihove interese in se bori z zakonodajo.

Katere interese pa želijo imeti zastopani obrtniki?

Obrtniki in podjetniki nismo zadovoljni z obstoječo zakonodajo. Želimo reformo trga dela, davčno reformo in zdravstveno reformo. Prepričan sem, da bi z naše strani predlagane tri reforme koristile celotnemu gospodarstvu, Slovenija bi poslovala bolje. Želimo, denimo, ureditev regresnih zahtevkov, saj zaradi malomarne zdravstvene zakonodaje že najmanjša napaka od obrtnika zahteva povrnitev sredstev v celoti. Obenem pa na trgu ni zasebne zavarovalnice, ki bi zavarovala to odgovornost.

Pa ste katerega izmed ciljev že dosegli?

Dosegli smo več ciljev. Uspelo nam je razveljaviti nepremičninski davek, ki bi dodatno obremenil obrtnike in podjetnike, sprejet bi bil že pravilnik o poklicnih boleznih, ki bi delodajalcem že naprtil vse stroške zdravljenja bolezni, tudi tistih, ki se zgodijo zunaj strogo delovnega okolja, npr. rakasta obolenja ipd. Če ne bi bilo OZS, bi bila zakonodaja na vseh področjih slabša. Letos se ukvarjamo predvsem z neživiljenjsko zakonodajo o embalaži, pravilnikom o poklicnih boleznih – predvsem delom, ki se nanaša na področje **gradbeništva**. Nismo še zadovoljni. Želimo si dopolnitev zakona o javnih naročilih – investitorji, ki nimajo v celoti poplačanih podizvajalcev, ne bi smeli več sodelovati na razpisih in prejemati javnih sredstev.

Kaj lahko OZS še ponudi svojim članom?

OZS že sedaj ogromno nudi svojim članom, med drugim jim s kartico Mozaik podjetnih omogoča tudi ugodnejše poslovanje. Z uporabo kartice nekateri člani privarčujejo celo več tisoč evrov na leto. Seznam vseh ugodnosti najdete na spletni strani zbornice www.ozs.si.

Se v vašo organizacijo včlanjujejo tudi mlajši podjetniki?

Se. Imamo posebno agendo za mlade, s katero vabimo v svojo sredino tudi mlade podjetnike. V Sloveniji je v ospredju družinsko podjetništvo, pri čemer pa je statistika strašljiva, saj tri izmed štirih podjetij ob prenosu na mlajšo generacijo propadejo. Veliko svetovanj in izobraževanj zato namenjamo tudi tej problematiki. Veste, v Sloveniji je kar 99 % malega gospodarstva, 83 % je družinskih podjetij. Pod črto kar 70 % vseh zaposlenih v državi dela v družinskih podjetjih. Prav zato skušamo tudi politikom dopovedati, da je treba poslovno okolje v Sloveniji prilagoditi tem podjetjem ter jim nameniti posebno pozornost. Oni pa delajo ravno nasprotno, polagajo upe na velika podjetja in pozabljajo na mala.

Kaj pa kmetje, tudi ti so v vaših vrstah?

Kmetje imajo kmetijsko-gozdarsko zbornico, ki zastopa njihove interese. Skušamo pa doseči, da bi prevzemniki obrtnih podjetij podobno kot prevzemniki kmetij pridobili nepovratna sredstva. Mladi razmišljajo in delajo drugače, tudi na področju obrti želijo imeti sodobno tehnologijo. Doba digitalizacije je neusmiljena, vsi delamo s sodobno tehnologijo, CNC-stroji, roboti. Moderno tehnologijo preprosto moramo imeti v podjetjih in delavnicah, če želimo konkurirati na trgu.

Kako ocenjujete trenutno kondicijo slovenskega gospodarstva?

Kondicija gospodarstva je dokaj dobra. Slovenija ima uspešne podjetnike in obrtnike. Primanjkuje nam kvalificiranega kadra, kar je še toliko bolj očitno ob trenutni gospodarski rasti. Večji poudarek je na stroki in ne le na teoretičnem izobraževanju. To motivira mlade, da ustvarjajo moderne izdelke in storitve.

Pogosto slišimo, da smo v Sloveniji predvsem lokalno konkurenčni, manj pa regionalno, še manj globalno. Kako bi odpravili to pomanjkljivost?

Konkurenčni smo tudi globalno, Akrapovič, Boscarol in drugi imajo podjetja, ki so prepoznavna v svetu. Tudi nekatera manjša podjetja, ki jih ne boste zasledili v dnevnem časopisju, so vsak dan aktivna v tujini, v Evropi in ZDA. A da bo še več takih zgledov, potrebujemo še boljše pogoje za delovanje v tujini in doma. Država je tista, ki nas z birokratskimi ukrepi in nerazumljivo zakonodajo zavira. Podjetnika je treba nagraditi, če ustvarja presežek – da ustvari blagostanje. Levica misli, da bodo podjetniki veliko delali in vse dali državi. Temu nismo naklonjeni.

Socialna država bomo takrat, ko bomo imeli dobro in mednarodno konkurenčno gospodarstvo. Šele takrat bomo lahko financirali socialo. Slovenija je sicer že danes socialna država, a naj to tudi ostane za invalide in delovne ljudi, ne pa za lenuhe, ki so sicer sposobni delati, a ne želijo.

Kako gledate na socialni dialog med delodajalci, državo in sindikati? Ste vanj aktivno vključeni?

Smo aktivno vključeni vanj, smo del ekonomsko-socialnega sveta. A dialoga je malo, občasno se prekine. Jeseni smo bili priča, kako je poslanska skupina Levice predloge vložila mimo socialnih partnerjev. To ni normalno. Vlada bi morala dati jasno vedeti strankam, da ne morejo vlagati predlogov zakonov mimo partnerjev, saj ti ne bodo podprti. To je vnaprej izgubljen boj. Tako vsi izgubljam čas in energijo, ki bi ju lahko veliko bolj koristno porabili.

Kakšni pa načrti OZS, v katero smer želite razvijati aktivnosti?

Imamo načrte in želje še bolje se povezati z znanstvenimi institucijami. V praksi je tako, da imajo do njih velika podjetja pogosto že urejen dostop, mala pa ne. Tu jim pomagamo. Povezani smo z univerzami in fakultetami po državi, pa tudi s srednjimi šolami in poklicnimi šolami, zavedamo se, da je izobraževanje prioriteta vseh. Slovensko gospodarstvo krvavo potrebuje kakovosten kader. Razmišljam tudi o ustanovitvi srednje poklicne šole za vajeništvo, ki bi imela štiriletni program. Idejo smo že predstavili ministru Pikalu.

Letos OZS praznuje tudi častljiv jubilej – 50 let delovanja. Kakšna čustva vas preplavijo ob obletnici?

Na OZS smo vsi izredno ponosni na ta jubilej. Vseh 62 območnih zbornic in 30 branžnih sekcij. 5. decembra bo osrednja slovesnost, na kateri bomo razglasili tudi obrtnika in podjetnika leta 2019, najstarejšega obrtnika leta in podelili mojstrske diplome. Bi pa ob tej priložnosti čestital vsem obrtnikom in podjetnikom, ki omogočajo lepšo prihodnost Slovenije.

Katastrofične napovedi delodajalcev glede dviga minimalne plače je preteklost vedno znova postavila na laž

13. 12. 2019

»Po izračunih GZS-ja bi redefinicija minimalne plače ogrozila od pet do deset odstotkov delovnih mest v dejavnostih, kjer je dodana vrednost najnižja in kjer stroški dela presegajo 70, 80 in tudi 90 odstotkov dodane vrednosti, kot npr. v predelovalni industriji, trgovini, raznovrstnih poslovnih dejavnostih, izobraževanju in **gradbeništvu**... Precej prizadeto je že zdaj zasebno varovanje, kjer je strošek dela izjemno visok, je dejal predsednik Zbornice za razvoj slovenskega zasebnega varovanja Branko Slak. Nelojalna konkurenca po njegovih besedah onemogoča normalna plačila, precej podjetij v sektorju bo moralo zapreti vrata, če pride do redefinicije minimalne plače.«

GZS maja 2015 na MMC v članku z naslovom: GZS: Redefinicija minimalne plače = stečaji, odpuščanja, večje izgube ...

»Izvezem dodatkov iz minimalne plače je ena najbolj nesprejemljivih zahtev. Če bi se to uresničilo, bi se minimalna plača, za njo pa tudi vse druge plače, povečala za najmanj pet odstotkov. To bi bil nov hud udarec za podjetja v težavah, takih je nekaj deset tisoč, največ med malimi in mikropodjetji v storitvenem sektorju.«

Samo Hribar Milič, takratni prvi mož GZS, **Dnevnik**, januarja 2015

»Podjetja so se znašla v zelo zahtevni situaciji. Če bi v celoti sledila razmerjem, ki jih prinaša sprememba zakona o minimalni plači skozi celotno tarifno lestvico, bi se lahko masa plač v podjetjih dvignila za 50 do 60 odstotkov. Če izvedejo samo delno prilagoditev, torej nekoliko ublažijo veliko uravnalovko, govorimo o 15- do 20-odstotnem dvigu mase plač. Vsak od nas si zna predstavljati, kaj pomeni, če se ti za 20

odstotkov čez noč dvignejo življenjski stroški. Marsikatera družina bi res težko v taki situaciji preživela in v takih razmerah so sedaj tudi številna podjetja. Zato smo v GZS pripravili priporočila, s katerimi podjetjem povemo, kaj lahko naredijo na lastni ravni in kaj na kolektivni.»

Sonja Šmuc, generalna direktorica GZS, **Večer**, decembra 2019

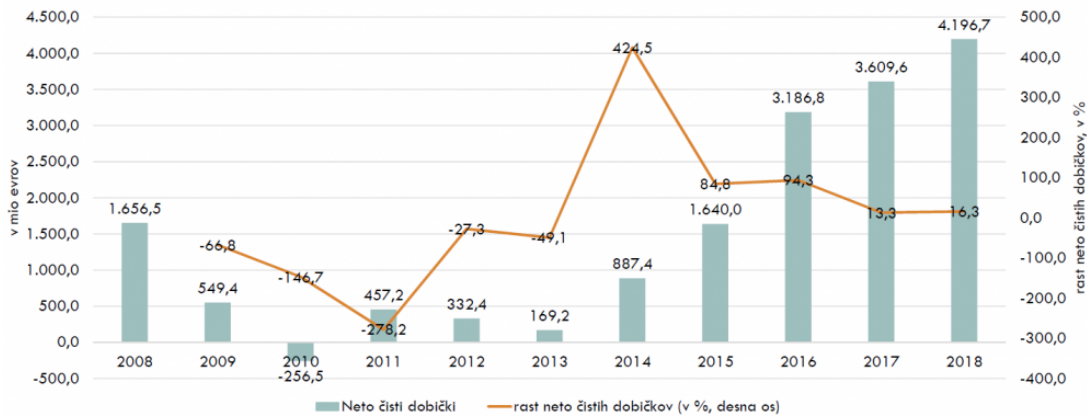
Že vrsto let lahko poslušamo katastrofične delodajalske (in druge) napovedi o tem, kaj vse bo prinesel dvig minimalnih plač za slovensko gospodarstvo. Pri tem med delodajalskimi organizacijami v črnogledih napovedih prednjačijo pri Gospodarski zbornici Slovenije. Tudi v zgoraj omenjenih citatih izpred štirih let so tako svarili pred negativnimi učinki dviga minimalne plače. Napovedovali so množico odpuščanj in stečajev, če bo prišlo do redefinicije minimalne plače. Danes znova napovedujejo dramatične učinke zvišanja plač. Zato je na mestu naslednje vprašanje: v kakšni meri so se njihove napovedi iz preteklosti pozneje potrdile v praksi?

Leta 2016 je prišlo do sprememb pri definiciji minimalne plače. Iz nje so bili izvzeti dodatki za nočno, nedeljsko ter praznično delo. Leto pozneje je **sedem reprezentativnih sindikalnih central predlagalo**, da se minimalna plača poviša za 5 odstotkov. Vlada pa je takrat pristala zgolj na 1,8-odstotno zvišanje. Leta 2018 pa je prišlo do 4,7-odstotnega dviga minimalne plače. Ker sta temu v soglasju s stranjo kapitala takrat nasprotovali vladni stranki SMC in DeSUS, je skladno z zakonom ta dvig mimo njih izvedla kar takratna ministrica za delo **Anja Kopač Mrak** sama. Lanskega decembra pa so naposled celo vse stranke sprejele zakonski predlog stranke Levica, s katerimi so letos minimalno plačo dvignili za 5,2 odstotkov.

Kljub vsem tem zvišanjem, pa o katastrofalnih posledicah omenjenih ukrepov ne moremo govoriti. Kvečjemu lahko kaj povemo o nasprotnem. Gospodarski kazalci so bili pozitivni. K temu je gotovo vsaj delno pripomogel tudi dvig najnižjih plač, ki so se prelile v večjo potrošnjo. Razpoložljivi podatki za npr. dejavnost zasebnega varovanja, v kateri so napovedovali katastrofalne razmere za leto 2018, ko je, kot rečeno, prišlo do dviga minimalne plače, tega nikakor ne potrjujejo. Ne samo, da ni prišlo do odpuščanja, število zaposlenih v dejavnosti se je leta 2018, glede na leto poprej celo zvišalo s 5189 na 6255 zaposlenih. Stroški dela so predstavljali 60 odstotkov in so glede na leto poprej zrasli za 4,6 odstotka. Čist dobiček pa se je v dejavnosti zasebnega varovanja kljub temu glede na leto poprej celo povečal za kar 19 odstotkov.

NETO ČISTI DOBIČKI

Delež stroškov dela v	2017	2018
celotnih prihodkih	13,3	13,5
celotnih odhodkih	13,9	14,1
dodani vrednosti	59,6	60,3

Neto čisti dobički so v zadnjih letih skokovito rasli. Kljub večkratnemu zvišanju minimalne plače, pa se stroški dela niso opazno povečali. Delodajalci nasprotujejo zvišanju minimalne plače (vir grafa: Andreja Poje).

V zadnjih štirih letih se je brezposelnost vztrajno zniževala, strmo pa se je višal neto čisti dobiček celotnega gospodarstva. Lani so glede na leto 2017 neto čisti dobički zrasli za 16,3 odstotka in so znašali 4,2 milijarde evrov. Zaradi dviga minimalne plače za 6,1 odstotka v prihodnjem letu bi se stroški mase plač po ocenah ministrstva za delo v letu 2020 lahko dvignili za 0,57 odstotka, zaradi izvzema vseh dodatkov pa še za približno 1,2 odstotka. Ob ustvarjenih dobičkih gre za zvišanje, ki večini podjetij res ne bi smelo predstavljati večjih problemov.

Gospodarska aktivnost podprta predvsem z domačimi dejavniki

13.12.2019 09:47

ECB, ki je v četrtek nekoliko znižala napoved gospodarske rasti za letos, je ob tem zaznala znake stabilizacije umirjanja. "Podobno kot evrskem območju tudi v Sloveniji domači dejavniki predstavljajo glavno gonilo gospodarske aktivnosti, medtem ko bo rast tujega povpraševanja šibka," je po zasedanju ECB dejal guverner Banke Slovenije Boštjan Vasle.

Evropska centralna banka (ECB), ki za letos območju evra napoveduje 1,1-odstotno rast, prihodnje leto pa 1,2-odstotno, je ugotovila, da bo rast ostala zmerna. Vasle je ob tem izpostavil predvsem spremembo v strukturi napovedane gospodarske rasti v evrskem območju, so danes sporočili iz Banke Slovenije, ki bo novo napoved za Slovenijo objavila predvidoma naslednji teden.

"Gospodarska rast v evrskem območju bo glede na prejšnje napovedi v večji meri podprta z domačim povpraševanjem, ki ga bosta krepili spodbujevalna denarna politika in fiskalne spodbude v državah, ki še imajo fiskalni prostor," je povzel Vasle. Razpoloženje v storitvenih dejavnostih, usmerjenih na domači trg, in **gradbeništvu** ostaja stabilno, razmere na trgu dela pa robustne.

Nasprotno velja za mednarodno okolje, kjer so se negotovosti nekoliko zmanjšale, vendar ostajajo velike in so povezane predvsem s trenji v svetovni trgovini, upočasnjevanjem rasti kitajskega gospodarstva in brexitom. "Negotovosti omejujejo predvsem aktivnost v dejavnostih, ki so močnejše vpete v mednarodne proizvodne verige," je povedal.

Te negotovosti vplivajo tudi na inflacijo, ki se bo po znatnem letošnjem znižanju v prihodnjem letu znižala na 1,1 odstotka in se do leta 2022 približala 1,6 odstotka. Osnovna inflacija se bo po pričakovanjih do leta 2022 postopoma krepila kot posledica robustnega trga dela, nizke brezposelnosti in višjih plač v evrskem območju ter višje dobičkonosnosti.

Netvegane referenčne obrestne mere kljub nedavnemu porastu ostajajo vidno nižje kot pred letom dni. Rast bančnega kreditiranja se nadaljuje, posojilne obrestne mere gospodarstvu nadalje upadajo in so dosegle novo rekordno nizke vrednosti tako za nefinančne družbe kot gospodinjstva. Denarna politika ostaja spodbujevalno naravnana, s čimer zagotavlja razmere za približanje cilju cenovne stabilnosti.

Ukrepi, ki jih je svet ECB najavil septembra, so začeli veljati v celoti. V okviru dvostopenjskega obrestovanja presežnih rezerv bank se bankam od konca oktobra po negativni obrestni meri obrestuje le del presežnih rezerv. "Ugotavljamo, da je bančni sistem evrskega območja, in tudi Slovenije, skoraj v celoti izkoristil možnost dvodelnega

09:58

<https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/dnevne-n...>

2 / 2

obrestovanja presežnih rezerv," je povzel Vasle.

"Novembra smo začeli tudi ponovno povečevati obseg kupljenih papirjev javnega in zasebnega sektorja, ukrep, s katerim dodatno utrjujemo našo zavezo, da bomo ohranili zelo spodbujevalno denarno politiko, dokler se zanesljivo ne približamo inflacijski ravni pod dva odstotka, vendar blizu te meje," je še pojasnil.

Na tokratni seji so člani sveta ECB ohranili sprejete ukrepe v obstoječi obliki, ki nadalje zagotavljajo podporo gospodarski aktivnosti in približevanju cilju cenovne stabilnosti. Ponovno so pozvali tudi k aktivnejši vlogi ostalih makroekonomskih politik, ki imajo v sedanjih, bolj negotovih razmerah krepkejšo pozitivne učinke in bi odprle več manevrskega prostora denarni politiki.

Glede načrtov za revizijo strategije denarne politike evrosistema je Vasle povedal, da predvidevajo, da se bo ta začela januarja prihodnjega leta. Proces naj bi se zaključil do konca prihodnjega leta.

Frankfurt, 13. decembra (STA)

Foto: STA